

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Mulus Persius Flaccus.

Oversat

med hosføiet Text og oplysende Anmærkninger.

Indbydelseskrivt

til

den offentlige Examen i Colding lærde Skole 1826,

af

P. G. Fibiger,
Skolens Rector.

Kjøbenhavn.

Trykt hos Andreas Seidelin,
Hof- og Universitets-Bogtrykker.

De til Universitetet afgaaende Candidater ere:

1. Peter August Raaschou, Søn af afgangne Sognepræst Raaschou i Eolding.
 2. Andreas Ludwig Løwe, Søn af Hr. Assessor og Toldkasserer Løwe i Weile.
 3. Lauritz Casbjerg Bergenhammer, Søn af afgangne Pastor Bergenhammer til Weien og Løborg i Ribe Stift.
 4. Christian Peter Nicolai Brandt, Søn af Hr. Pastor Brandt i Gamtofte ved Assens.
-

F o r e r i n d r i n g.

Forst efterat allerede nogle Ark af nærværende Oversættelse af Persius vare færdige fra Trykken underrettedes jeg om, at en Udgave af samme Digter med fuldstændig kritisk-philologisk Commentar af Hr. Dr. Th. Bisfop og Ridder Plum var under Presfen. Havde jeg kunnet formode Dette, hvorom jeg var fuldkommen uvidende, vilde jeg naturligtviis have tilbageholdt mit Arbeide, indtil jeg kunde have raadført mig med en Bearbejdelse af samme Autor fra en saadan Haand. — Nu kan jeg ikkun oprigtigt beklage, at jeg har maattet savne al den Understøttelse, som hiin lærde og smagfulde Forfatters indsamlede Forraad vilde have skjænket mig, og nødes derfor til at lade Bogen, som den er, gaae sin Skjebne innede. — Texten er, nogle faa Afvigelser undtagne, et Aftryk af den af Hr. Etatsraad, Ridder Thorslacius udgivne

Casaubonske Text. Iøvrigt var det en Følge af Arbeidets Plan, at Anmærkningerne indskrænkedes til de allernødvendigste. Med Henviisning altsaa til Hr. Bisfop Plums Udgave har jeg Intet videre at tilføie om denne i Midten af det første Aarhundrede efter Christus levende, og vist nok i flere Henseender mærkværdige og læseværdige Satiriker.

Multum et veræ gloriæ, quamvis uno libro, Persius meruit.

Quintilian. X, I.

Sæpius in libro memoratur Persius uno,
Quam levis in tota Marsus Amazonide.

Martial. IV, 29, 7 seq.

P r o l o g u s .

Nec fonte labra prolui caballino,
Neque in bicipiti somniasse Parnasso
Memini, ut repente sic poëta prodirem.
Heliconiadasque pallidamque Pirenen
5 Illis remitto, quorum imagines lambunt
Hederæ sequaces: ipse semipaganus
Ad sacra vatum carmen affero nostrum.
Quis expedit vit psittaco suum Χαίρε,
Picasque docuit verba nostra conari?
10 Magister artis, ingeniique largitor
Venter, negatas artifex sequi voces.
Quod si dolosi spes refulserit nummi,
Corvos poëtas, & poëtrias picas
Cantare credas Pegaseium nectar.

P r o l o g u s.

I Dgets Kilde Læber ei jeg udfyldt har,
ei Drøm, jeg husker, paa Parnassets Evetops-Nas
har gjort, jeg træde skulde som Poet flux frem.
Jeg overlader Helikoniskt Chør frit Dem,
og frit Pirene, den blege, Dem, hvis Uspræg trindt 5
Bedbenden smidig slikker: selv kun halv Lægmand
jæg til Skjaldes Helligdom med mine Vers gaaer hen.
Hvo færdig har Papegøien gjort i Dens: "Held Dig"?
Hvo Skader vore Ord at prøve, oplært har?
Hiin Kunstens Informator, som Geni gavmildt 10
bortskjænter, Bugen, som lære nægtet Lyd snildt kan.
Hvis Haab om underfundig Skilling blot Glimt gav,
da vorder Navnen Sanger, Skaden strax Sangms:
en Pegasæisk Nektar, troe du, sigt Kvad er!

S a t i r a I.

- O curas hominum! o quantum est in rebus inane!
 Quis leget hæc? min' tu istud ais? nemo Hercule. nemo?
 Vel duo, vel nemo. turpe & miserabile. quare?
 Ne mihi Polydamas, & Troiades Labeonem
 5 Prætulerint? nugæ. non, si quid turbida Roma
 Elevet, accedas: examenve improbum in illa
 Castiges trutina: nec te quæsiveris extra.
 Nam Romæ est quis non? ah, si fas dicere! sed fas
 Tunc, cum ad caniciem, & nostrum istud vivere triste
 10 Aspexi, & nucibus facimus quæcunque relictis,
 Cum sapimus patruos: tunc, tunc, ignoscite. Nolo:
 Quid faciam? sed sum petulanti splene cachinno.
 Scribimus inclusi, numeros ille, hic pede liber,
 Grande aliquid, quod pulmo animæ prælargus anhelet.
 15 Scilicet hæc populo, pexusque, togaque recenti,
 Et natalitia tandem cum sardonyche albus,
 Sede leges celsa, liquido cum plasmate guttur
 Mobile collueris, patranti fractus ocello.
 Heic, neque more probo videas, neque voce serena
 20 Ingentes trepidare Titos, cum carmina lumbum
 Intran, & tremulo scalpuntur ubi intima versu.
 Tun' vetule auriculis alienis colligis escas?
 Auriculis, quibus & dicas cute perditus, ohe!
 Quo didicisse, nisi hoc fermentum, & quæ semel intus
 25 Innata est, rupto jecore exierit caprificus?
 En pallor, seniumque! o mores! usque adeone
 Scire tuum nihil est, nisi te scire hoc sciat alter?
 At pulchrum est digito monstrari, & dici, hic est!

Første Satire.

Hvad er dog Menneskets Jød! Hvor stor dog Tingenes Tomhed!
 Sligt Hvo læser? - Du mig Det siger? - Ved Herkules, Ingen!
 - Ingen? - Et Par, eller Ingen! Fatalt og bedrøveligt! - Hvorfor?
 Om nu Kang over mig Polydamas og Iliums Kvinder
 Labeo gav'? Bagatel! Naar forplumrede Roma og Noget 5
 haaner, ei strax vær med! Hiin Vægts svigagtige Lunge
 rette Du ikke, og uden for dig ei Dommer Du søge!
 Hvo udi Roma er ei -? Alt, torde jeg tale; - jeg tør det,
 da, naar jeg seer paa vort graanende Haar, og dette vort skumle
 Levnet, og Alt, hvad vi gjøre, naar bort vi Nodderne kasted. 10
 Smage af Dnksen vi da: - da, da tilgiver! - Jeg vil ei. -
 Hvad skal jeg gjøre? Men kaad er min Milt og hoi er min Latter.
 Ende vi lukke os; skrive, i Vers Hiin, Denne i Prosa,
 sfulstige Ting, som med tungt Pust ud fuld Lunge maa stonne.
 Sligt jo for Folket du vil, i en ny og en pyntelig Toga, 15
 endelig, smykket med Jødsfelsesdags Sardonyx, og hvidklædt,
 læse fra høinede Plads, naar med klar Brysdrif du har skyllet
 smidige Hals og dit Blik utugtigen smægtende blinker.
 Her du, ikke paa stikkelig Viis og med klingende Stemmer,
 mægtige Titusser bæve vil see, naar Digtet paa Lænden 20
 virker, og vellyststrende Vers til det Jnderste kildrer.
 Samler du, aldrende Knægt! saa Mading for fremmede Øren?
 Øren, til hvilke, i Skind, du, fordærvet kan raabe dit: Nok, nok!
 - "Hvortil Lærdom, naar ikke tilsidst Suurdeigen og vilde
 Figen, som Rod dybt inde dog slog, brød Lev'ren og udsprang?" 25
 - "Blegthed og Rynker betragt!" - O Sæder! er derfor saa ganske
 denne din Widen et Jntet, om Folk ei veed, at du veed lidt?
 - "Smukt dog, med Fingere viist at blive, og nævnes: Det Ham er!

Ten' eirratorum centum dictata fuisse
 30 Pro nihilo pendas? ecce inter pocula quærunt
 Romulidæ saturi, quid dia poëmata narrent.
 Heic aliquis, cui circum humeros hyacinthina læna est,
 Rancidulum quiddam balba de nare locutus,
 Phyllidas, Hypsipylas, vatum & plorabile si quid,
 35 Eliquat, & tenero supplantat verba palato.
 Assensere viri: nunc non cinis ille poëtæ
 Felix? non levior cippus nunc imprimit ossa?
 Laudant convivæ: nunc non e manibus illis,
 Nunc non e tumulo, fortunataque favilla,
 40 Nascentur violæ? rides, ait, & nimis uncis
 Naribus indulges. an erit, qui velle recuset
 Os populi meruisse: & cedro digna locutus,
 Linqvere nec scombros metuentia carmina, nec thus?
 Quisquis es, o modo quem ex adverso dicere feci,
 45 Non ego, cum scribo, si forte quid aptius exit,
 Quando hæc rara avis est, si quid tamen aptius exit,
 Laudari metuam: neque enim mihi cornea fibra est:
 Sed recti, sinemque, extremumque, esse recuso
 EUGE tuum, & BELLE; nam belle hoc excute totum:

50 Quid non intus habet? Non heic est Ilias Acci
 Ebria veratro? non si qua elegidia crudi
 Dictarunt proceres? non quidquid denique lectis
 Scribitur in citreis? calidum scis ponere sumen:
 Scis comitem horridulum trita donare lacerna:
 55 Et, Verum, inquis, amo: verum mihi dicite de me.
 Qui pote? vis dicam? nugaris, cum tibi calve
 Pinguis aqualiculus propenso sesquipede exstet.
 O Jane, a tergo quem nulla ciconia pinsit,

Hvad? Alt være Diktat for hundrede krøllede Dreng,
 agte for Jntet du kan?" - See hist ved Pokalerne spørger 30
 mæt Romulide, hvad Snak der staaer i de himmelske Sange.
 Her en Person, med en fin hyacinthrod Kappe om Skuldren,
 talende lidt vel harstkt igjennem den snøvslende Næse,
 læsper en Phyllis ud, og Hysstspyle, eller hvad Andet
 grædeligt Skjaldenes er, og i spæd Mund Ordene snuble. 35
 Mændene Bifald gav'. Er ei nu Digterens Afse
 lykkelig? Trykker hans Been ei lettere Støtten paa Graven?
 Gjæsterne rose. Og nu - mon ikke af saadanne Maner,
 ikke af sliq en Grav, og frem af de salige Emmer
 vore Fioler? Du leer, udbryder han her, og paa Næsen 40
 altfor gjerne du Krøller vil slaae. Hvo ønsked ei, Folkets
 Mund at fortjene, og naar han har sagt, hvad værdigt er Ceder,
 efterlade sig Vers, der Matrel ei frygte og Virak?
 Hvo du end er, hvem nys udi Talen jeg gjorde til Modpart,
 skriver engang jeg Noget, som gaar lidt net mig fra Haanden, 45
 - sjelden er vist sliq Fugl; - dog, gif det nu net mig fra Haanden,
 frygter jeg ikke for Nos; thi af Horn er ikke min Lever.
 Men for det yderste Maal af Godt antager jeg ikke
 dette dit: "Skjont"! dit: "Herligt"! Thi drost kun ganske dit:
 "Herligt"!

Hvad indslutter det ei? Er her ei, drukken af Nysurt, 50
 Accii Jlias? ikke enhver Elegie, som forædte
 Stormænd have diktert? ei Alt, hvad blev paa Citronbænt
 skrevet? Du veed, af en So frem dampende Hver at sætte,
 veed, din forfrosne Klient en tyndslidt Kappe at stjænte;
 Sandhed, du siger, jeg elsker, om mig I Sandhed mig sig! 55
 Kan man? Maaskee skal jeg? - Du en Nar er, skaldede Pande!
 du, hvis Bom, een Fod og en halv tyk, hængende bobner.
 Held dig, Janus! fra Nyg af Stork dig aldrig har haffet,

Nec manus auriculas imitata est mobilis altas,
 60 Nec linguæ, quantum sitiât canis Appula, tantum.

Vos o patricius sanguis, quos vivere fas est
 Occipiti cæco, posticæ occurrite sannæ.

Quis populi sermo est? quis enim? nisi carmina molli
 Nunc demum numero fluere, ut per læve severos
 65 Effundat junctura unguis: scit tendere versum
 Non secus, ac si oculo rubricam dirigat uno:
 Sive opus in mores, in luxum, in prandia regum,
 Dicere, res grandes nostro dat Musa poëtæ.

Ecce modo heroas sensus afferre videmus

70 Nugari solitos Græce, nec ponere lucum
 Artifices, nec rus saturum laudare, ubi corbes,
 Et focus, & porci, & fumosa Palilia foeno:
 Unde Remus, sulcoque terens dentalia, Quinti,
 Qvum trepida ante boves Dictatorem induit uxor:

75 Et tua aratra domum lictor tulit: euge poëta.

Est nunc, Briseis quem venosus liber Acci,
 Sunt, quos Pacuviusque, & verrucosa moretur
 Antiopa, ærumnis cor luctificabile fulta.

Hos pueris monitus patres infundere lippos
 80 Cum videas, quærisne, unde hæc sartago loquendi
 Venerit in linguas? unde istud dedecus, in quo
 Trossulus exsultat tibi per subsellia lævis?
 Nilne pudet, capiti non posse pericula cano
 Pellere, quin tepidum hoc optes audire, DECENTER?

85 Fur es, ait Pedio. Pedius quid? crimina rasis
 Librat in antithetis. doctas posuisse figuras
 Laudatur. bellum hoc. hoc bellum? an Romule ceves?

Men' moveat? quippe, & cantet si naufragus, assem

aldrig bevægelig Haand høit Dre har kunnet dig danne,
 Tunge, som tørstig Appulisk Hunds, Dig aldrig man rakte! 60
 I af patriciske Blod, som med blindt Baghoved at leve
 nødes, o tager dog eder i Agt for Sniseren bagfra!

Og - hvad siger saa Folk? Hvad andet, end: Versene flyde
 nu, først nu i det blødeste Fald, saa kritiske Negle
 glide saa glat over Fældningen hen: Vers veed han at strække, 65
 ret, som luffende til eet Die han styred sit Rødkridt;
 eller om Kongers Levnet og Pragt og Taster han kvæde
 skal, høittravende Stof vor Poet af Musen annammer.

Tænk! alt see vi De m heroiske Følelser skildre,
 Dem, som pleie at sladre paa Græsk, og en Lund at beskrive 70
 ikke forstaae, ei frugtbart Land at rose med alle
 Kurve, og Urner og Sviin, samt Pales' rygende Høbundt:
 hvorfra Remus, og, Quintius! Du, som med Furen dit Plovjern
 fleed, da din skjælvende Biv ved Oxerne gav sin Dictator
 Rappen, og Victoren hjem din Plov bar. - Bravo, min Digter! 75

Nu er der Den, hvem Accii Bog, en aaret Briseis,
 hvem en Pacuvius just, og en vortet Antiope tryller,
 hun, "hvis Hjerte, af Sorg opfyldt, sig paa Kummeren støtter".

Naar du nu slige Formaninger seer, suurviede Fædre
 tyldte i Vorn, da spørger du end, hvi kommen er denne 80
 Ruskumsnust i vort Sprog? hvorfra hiint Ugle, med hvilket
 glattede Troilus hist for Nettens Vænke hoverer?

Blues du ikke, som ei kan jage fra graanende Hoved
 Farerne, uden at ønske, et koldt: "Net Siirligt"! at høre?

Pedius skjældes for Tyv. - Hvad Pedius? Anken i skræbte 85
 Antitheser han veier, for lærdt i Figurer at tale,
 roses han. "Dette er smukt"! - Det smukt? Er du Mand?

Romulide?

Han mig røre? Ved Skibbruds: Hvad frem Skillingen tage

- Protulerim? cantas, cum fracta te in trabe pictum
 90 Ex humero portes. verum, nec nocte paratum
 Plorabit, qui me volet incurvasse querela.
 Sed numeris decor est, & junctura addita crudis.
 Claudere sic versum didicit: Berecynthus Attin,
 Et qui cæruleum dirimebat Nerea delphin,
 95 Sic, costam longo subduximus Apennino.
 ARMA VIRUM, nonne hoc spumosum & cortice pingui?
 Ut ramale vetus prægrandi subere coctum?
 Quidnam igitur tenerum, & laxa cervice legendum?
 Torva Mimalloneis implerunt cornua bombis,
 100 Et raptum vitulo caput ablatura superbo
 Bassaris, & lyncem Mænas flexura corymbis,
 Evion ingeminat: reparabilis adsonat Echo.
 Hæc fierent, si testiculi vena ulla paterni
 Viveret in nobis? summa delumbe saliva
 105 Hoc natat in labris: & in udo est Mænas, & Attin.
 Nec pluteum cædit, nec demorsos sapit ungues.
 Sed quid opus teneras mordaci radere vero
 Auriculas? vide sis, ne maiorum tibi forte
 Limina frigescant: sonat heic de nare canina
 110 Litera. Per me equidem sint omnia protinus alba:
 Nil moror: euge, omnes, omnes bene miræ eritis res,
 Hoc iuvat? heic, inquis, veto quisquam faxit oletum.
 Pinge duos angues: pueri, sacer est locus: extra
 Meite: discedo. Secuit Lucilius urbem,
 115 Te Lupe, te Muti, & genuinum fregit in illis:
 Omne vafer vitium ridenti Flaccus amico
 Tangit, & admissus circum præcordia ludit,
 Callidus excusso populum suspendere naso:
 Men' mutire nefas, nec clam, nec cum scrobe? nusquam.

skulde jeg strax? Du er malt paa den søndrede PIANKE, paa Skuldren
bærer dig selv du med Kvad. Sand Sorg, ei natlig studert Snak 90
Den udjamre mig bær, som med Graad mig ønsker at bære.

Ja, men den raaere Takt man dog Vnde og Joining har givet.
Saa han at slutte sit Vers har lært: "Verecynthiske Attin",
og: "Delphinen, som brat adskilte den blaanende Nerevs",
saa: "fra vidtudstrakt Apennin vi et Ribbeen droge". 95

"Baaben, og Helten" – er dette ei Skum og den bugnende Bark liig?
ret, som den tykkeste Korfs udkogte, forældede Grene?

Du, hvad skulle da blødt og med vriffende Rakke vi læse?

"Nædsomme Horn er fyldt af Mimalloneiske Brummen,
bort med det Hoved, hun reev af den trodsige Kalv Basfariden 100
farer, med Bedbendeklassen sin Løs let styrer Mænadens,
Ebios skriger, og Echo igjen det, fordobblende, toner".

Skede vel Saadant, ifald af Fædrene styrke der leved
blot een Aare i os? Marvsløst i den øverste Bædske
svømmer paa Læberne Sligt; i det Vaade er Mænas og Attin. 105
Ikke han banker sin Pult, af forbidt Negl ikke han smager.

"Hvad dog har du Behov, med bidst Sandfærdighed fjelne
Dren at skrabe? Jagt dig tag, at ei Udeligs Dørtrin
kold mod dig vorder maaskee! Her lyder fra Næsen det hundste
Bogstav." – Gjerne for mig Alt hvidt herefter da være; 110
rager det mig? Du vel! Vidundere ere I alle!

Saa I jo ville? Sit Skarn her, siger du, Ingen maa lægge.
Mal to Enoge! – I Dreng! det Sted er helligt; paa andet
lader jert Vand! – Jeg gaaer. – Lucilius hegledede Staden,
Mucius, dig! dig, Lupus! og brød paa disse sin Kindtand. 115
Flaccus, den Skjelm, paa en Prif hver Feil hos smilende Venner
rammer, og Indpas faaer, og driver sit Spøg med vort Hjerte.
Snild han til Bedste har Folk saa havt med fuisende Næse.
Mig man forbyder at knye! – Ei lønligt eugang i en Grøvt? – "Nei." –

- 120 Heic tamen infodiam. Vidi, vidi ipse, libelle:
 Auriculas asini Mida rex habet. Hoc ego opertum,
 Hoc ridere meum, tam nil, nulla tibi vendo
 Iliade. Audaci quicumque afflate Cratino,
 Iratum Eupolidem prægrandi cum sene palles,
 125 Aspice & hæc, si forte aliquid decoctius audis,
 Inde vaporata lector mihi ferveat aure.
 Non hic, qui in crepidas Grajorum ludere gestit
 Sordidus, & lusco qui poscit dicere, lusce,
 Sese aliquem credens, Italo quod honore supinus
 130 Fregerit heminas Areti ædilis iniquas:
 Nec qui abaco numeros, & secto in pulvere metas
 Scit risisse vafer, multum gaudere paratus,
 Si Cynico barbam petulans Nonaria vellat.
 His mane edictum, post prandia Callirhoen do.

S a t i r a II.

- Hunc, Macrine, diem numera meliore lapillo,
 Qui tibi labentes apponit candidus annos.
 Funde merum genio: non tu prece poscis emaci,
 Quæ nisi seductis nequeas committere divis.
 5 At bona pars procerum tacita libabit acerra.
 Haud cuivis promptum est, murmurque humilesque susurros
 Tollere de templis, & aperto vivere voto.
 Mens bona, fama, fides; hæc clare, & ut audiat hospes:
 Illa sibi introrsum, & sub lingua immurmurat: o si
 10 Ebullit patruï præclarum funus! &, o si
 Sub rastro crepet argenti mihi seria dextro
 Hercule! pupillumve utinam, quem proximus heres

Her jeg dog graver et Hul: Jeg har seet, selv seet det, at Kongen, 120
 Midas, har Eselsøren, min Bog! Og denne min Løndom,
 denne min Latter – en reen Vagatel – jeg dig sælger for ingen
 Iliad. – Du, som af kjæk Cratinus begejstres, i vrede
 Eupolis læser dig bleeg, og i hiin høitnælende Olding,
 fast og til Dette dit Blik! Maaskee lidt Røgt du vil høre. 125
 Did fra komme med hedt, uddampet Øre min Læser!
 Ei, ei Den, som med Fryd gjør Nar af Grækernes Tøffer;
 smudsig dog selv, og den Skelende fræk kan sige: "Du skeler"!
 – troer sig en stor Mand just, naar han strunk af Italiske Hæder,
 falsk Maal hugger itu, som Uretiums høie Ædilis, 130
 heller ei Hvo mathematiskt Bræt, og Regler, i Sandet
 ridsede, vittig forstaaer at belee, og sig hjertelig glæder,
 naar udi Cynikers Skjæg han seer kaad Skjæge at plukke.
 Harle jeg Di i se Edict; efter Middag Kallirhoe giver.

A n d e n S a t i r e.

Denne din Dag, Macrinus! betegn med Stenen den bedre,
 Dagen, som lysende huld, henrindende Nar dig forøger.
 Gyld for din Genius Wiin! Kjøblysten forlanger din Vøn ei,
 hvad du til Guden betroe ei torde, undtagen i Cænum.
 Nøgelsefarret er tavst, naar en god Deel Fornemme offerer. 5
 Lettelig ikke Enhver sin Mumlen og ydmunge Hviſten
 tager af Templerne bort, og lever med vitterligt Ønske.
 "Sund Sjæl, Ærlighed, Ny"! Sligt høit, at det Fremmede hører;
 Folgende blot ved sig selv under Tungen mumler han: "O gid
 Onkelen's bramrende Liigtog snart udboblede! – o gid 10
 Herkules naadigen lod en Krukke med Sølv mod min Hakke
 rasle! – gid Myndlingen snart, til hvem jeg, nærmeste Arving,

- Impello, expungam! namque est scabiosus, & acri
 Bile tumet. Nerio jam tertia ducitur uxor!
- 15 Hæc sancte ut poscas, Tiberino in gurgite mergis
 Mane caput bis, terque, & noctem flumine purgas.
 Heus age, responde, (minimum est quod scire laboro)
 De Jove quid sentis? estne, ut præponere cures
 Hunc, cuinam? cuinam? vis Staio? an scilicet hæres,
- 20 Quis potior iudex, puerisve quis aptior orbis?
 Hoc igitur, quo tu Jovis aurem impellere tentas,
 Dic agedum Staio: proh Jupiter! o bone, clamet,
 Jupiter! at sese non clamet Jupiter ipse?
 Ignovisse putas, quia, cum tonat, ocus illex
- 25 Sulphure discutitur sacro, quam tuque, domusque?
 An quia non fibris ovium, Ergennaque jubente,
 Triste jaces lucis, evitandumque bidental,
 Idcirco stolidam præbet tibi vellere barbam
 Jupiter? aut quidnam est, qua tu mercede deorum
- 30 Emeris auriculas? pulmone, & lactibus unctis?
 Ecce avia, aut metuens divum matertera, cunis
 Exemit puerum, frontemque atque uda labella
 Infami digito, & lustralibus ante salivis
 Expiat, urentes oculos inhibere perita;
- 35 Tunc manibus quatit, & spem macram supplice voto
 Nunc Licini in campos, nunc Crassi mittit in ædes.
 Hunc optent generum rex & regina: puellæ
 Hunc rapiant: quidquid calcaverit hic, rosa fiat!
 Ast ego nutrici non mando vota: negato
- 40 Jupiter hæc illi, quamvis te albata rogarit.
 Poscis opem nervis, corpusque fidele senectæ:
 Esto, age: sed grandes patinæ, tucetaque crassa
 Annuere his superos vetuere, Jovemque morantur.

fløder, jeg flettede ud! - Han er skabet - den hidfige Galde
puster ham op! - Sin tredie Viv alt Merius jorder!

Bønnen er hellig, thi to, tre Gange du aarle dit Hoved 15
dyyper i Liberens Strøm, aftvætter med Bølgerne Matten.

Hør dog engang, mig svar! Det er lidet, jeg ønsker at vide.
Hvad er din Tanke om Jupiter? Hvad? Ham ovenfor Nogen
giver du Rang? For Hvem? Hvem? - Stajus? - Du veed da vel ingen
finuere Dommer, der sa a for de Faderløse sig påsker? 20

Nævn da for Stajus engang det Ønske, med hvilket du søger
Jupiters Øre at flaae. Han vil raabe: O Jupiter, gode
Jupiter! Men - paa sig selv vil selv ei Jupiter raabe?

Troer du, han Synd dig forlod, fordi, naar det tordner, en Steeneeg
snarere splittes af hellige Svovl, end du og din Bolig? 25

Da, liig sørgeligt, lynramt Sted, der, som Faarenes Fibrer
samt Ergenna det bød, bør skyes - i en Lund du ei ligger,
der for sit taablige Skjæg dig rækker maaskee til at plukkes
Jupiter? Hvad er ellers den Løn, for hvilken du Gunders
Øren kjøbe dig kan? - For Lunger og Melken den fede? 30

See Mormoderen hist, eller og gudsfrygtige Møster
tager af Buggen et Barn, og Pande og fugtige Læber
først med det Himlen forsonende Spyt og den haanende Finger
renser, forstaaer den Kunst, hvert brændende Øie at standse;
svinger ham derpaa i Haand, - og med ydmyge Ønsker sit magre 35
Haab til liciniske Mark, eller Erasus' Bolig hun sender.

"Vælg til Datters Mand ham Konge og Dronning! og Viger
om ham rives! paa hvad han træder, en Rose det vorde!"
Ikke til Fostermoder betvoer jeg Ønsker, og Saadant
hende, o Jupiter! nægt! om hvidklædt end hun dig beder. 40

Hjælp for Nerver, en Krop, dig i Oldingsalderen trofast,
fordrer du. Vel! Men af mægtige Fad, og af Vølsen den tykke
Guder forbydes til Eligt at nikke, og Jupiter hindres.

Rem struere exoptas cæso bove, Mercuriumque
 45 Arcessis fibra: da fortunare penates,
 Da pecus, & gregibus foetum! Quo, pessime, pacto,
 Tot tibi cum in flammis junicum omenta liquescant?
 Et tamen hic extis, & opimo vincere fertō
 Intendit: jam crescit ager, jam crescit ovile,
 50 Jam dabitur, jam jam: donec deceptus, & exspes

Nequidquam fundo suspirat nummus in imo.
 Si tibi crateras argenti, incusaque pingui
 Auro dona feram, sudes, & pectore lævo
 Excultas guttas, lætari prætrepidum cor:
 55 Hinc illud subiit, auro sacras quod ovato
 Perducis facies: nam fratres inter aënos,
 Somnia pituita qui purgatissima mittunt,
 Præcipui sunt, sitque illis aurea barba.
 Aurum vasa Numæ, Saturniaque impulit æra,
 60 Vestalesque urnas, & Tuscum fictile mutat.
 O curvæ in terras animæ, & coelestium inanes!
 Quid juvat hoc, templis nostros immittere mores,
 Et bona diis ex hac scelerata ducere pulpa?
 Hæc sibi corrupto casiam dissolvit olivo,
 65 Et Calabrum coxit vitiato murice vellus:
 Hæc baccam conchæ rasisse, & stringere venas
 Ferventis massæ crudo de pulvere jussit.
 Peccat & hæc, peccat: vitio tamen utitur: at vos
 Dicite pontifices, in sancto quid facit aurum?
 70 Nempe hoc, quod Veneri donatæ a virgine puppæ.
 Quin damus id superis, de magna quod dare lance
 Non possit magni Messalæ lippa propago:
 Compositum jus fasque animi, sanctosque recessus

Dynger du ønster af Guld, slaaer Oxen ihjel, og med Fibren
 henter Mercurius: "Giv, at Penaterne skænke mig Lykke! 45
 Kvæg mig og Yngel af Hjorderne giv! - Du Daare! Hvorledes?
 naar af saa mangen en Ko du i Luerne Jsteret smelter? -
 Dog for at seire, ved Indvold Han, og ved spækkede Rage
 stræber: "Du voxer min Mark ret snart, snart voxer min Kvægskald,
 snart jeg det faaer, snart, snart"! - til omsider, bedraget og
 haabløs, 50

Ekillingen sukker, men af forgjæves paa Bunden af Raasfen.
 Dersom jeg bragde dig Skaaler af Solv, og Gaver af fede
 Guld, udpuklede, svædte du vist, og dit Hjerte af Glæde
 stærkt i forvendt Barm banked, og frem de Laarerne pressed'.
 Heraf kommer det nu, at du over det hellige Ansigt 55
 drog Ovationens Guld. "Blandt Brødrene, hine af Røbber,
 giver jeg dem, som en Drom meest fri for Snue mig sende,
 ypperste Rang, og et Skjæg af Guld bør disse da have.

Guldet har Numas Kar, og Saturniske Erts, og Vestalske
 Krunker fortrængt, og Iusternes Leer er til dette forandret. 60
 Sjæle, som lude til Jorden saa dybt, for det Himmelske tomme!
 O, hvad nytter det dog, vort Sind i Tæmplet at bringe?
 troe Det Guderne kjært, hvad kjært er fordømmelig Rjodklump?
 Denne sig Rasia opløst har til Diens Skade;
 Denne har kogt sin Kalabriske Uld i fordærvende Purpur; 65
 Perlen af Muslingens Skal at skrabe, og glødende Masses
 Marer at skille fra Støvet, det raa, os befalede denne;
 De n sig forseer - sig forseer! Dog sin Feil den benytter; men siger,
 Pontifexer! mig dog, hvad gjør i det Hellige Guldet?
 Just det samme, som Duffer, en Mø har skænket til Venus. 70
 Dei, giv Himmelen Det, som hiin suursiede Slægt af
 store Messala formaaer af stort Fad ikke at give:
 Diet og Vligt, grundlagt i din Sjæl, hver Fold i dit Hjerte

Mentis, & incoctum generoso pectus honesto:
 75 Hæc cedo, ut admoveam templis, & farre litabo.

S a t i r a III.

- Nempe hoc assidue. jam clarum mane fenestras
 Intrat, & angustas extendit lumine rimas:
 Stertimus, indomitum quod despumare Falernum
 Sufficiat, quinta dum linea tangitur umbra.
- 5 En quid agis? siccas insana canicula messes
 Jamdudum coquit, & patula pecus omne sub ulmo est;
 Unus ait comitum: verumne? itane? ocius adsit
 Huc aliquis; nemon'? turgescit vitrea bilis:
 Finditur: Arcadiæ pecuaria rudere credas.
- 10 Jam liber, & bicolor positis membrana capillis,
 Inque manus chartæ, nodosaque venit arundo.
 Tunc queritur, crassus calamo quod pendeat humor,
 Nigra quod infusa vaneat sepia lympa;
 Dilutas queritur geminet quod fistula guttas.
- 15 O miser, inque dies ultra miser! huccine rerum
 Venimus? at cur non potius, teneroque columbo
 Et similis regum pueris, pappare minutum
 Poscis, & iratus mammæ lallare recusas?
 An tali studeam calamo? cui verba? quid istas
- 20 Succinis ambages? tibi luditur: effluis amens.
 Contemnere: sonat vitium percussa, maligne
 Respondet viridi non cocta fidelia limo.
 Udum & molle lutum es, nunc, nunc properandus, & acri
 Fingendus sine fine rota: sed rure paterno
- 25 Est tibi far modicum, purum & sine labe salinum.

hellig og reen, og en Varm indfugt i det Edle og Gode;
 Dette til Templerne bring, og med Meel du heldigt skal offre.

T r e d i e S a t i r e.

"Dette til Vane du gjør? Alt træder det skinnende Dagslys
 gennem dit Vindue ind, udvidende Sprækken, den snævre!
 Snørke vi ikke saa stærkt, som en Riis vi af barske Galerner
 udfø? Stregen dog alt af den femte Skygge berøres.

Ha, hvad gjør du? betænk alt Hundens den rasende Stjerne 5
 foger fortørrede Sæd, under Elmen, den brede, er Kvæget."
 - Saa udbrøder en Ven. - "Er det sandt? Hvad? Hurtig lad Nogen
 komme! Vil Ingen da hid?" Stærkt glasklar Galde da svulner:
 briste han vil: som Arkadist Kvæg man hører ham skryde.

Endelig Bog, Pergament med de to Slags Farver og affkrabt 10
 Haar han tager i Haand, og Papiir og den knudrede Korpren.
 Du han klager, at Vædsken, for tyk, fast hænger ved Pennen,
 eller at sort Blækfast er med Vand udspædt og forsvinder;
 klager, at Nøret fordobler den alt for flydende Draabe.

Ukle! og Dag for Dag meer Ukle! Vi ere da saa vidt 15
 komne? Men hvorfor ei hellere dog, liig Duen, den kjælné,
 eller som Kongers Børn, forlanger du tyggede Mundfuld,
 vægrer dig, vreed paa Mama, ved i Søvn at lade dig lulle?

"Kan jeg studere med saadan Pen?" - Hvem snakker du Sligt for?
 mumler de Dimsvøb for? Selv skuffes du, taablig du svinder. 20
 Straffes du vil med Foragt. Af sin Udselshed lyder det slagne,
 hæft kun svarende Kar, naar den raa Leer ikke er godt brændt.
 Du er en vaad, blod Leer; nu, nu maa der iles, paa raske
 Hjul uophørligen dannes du bøv. - Men paa Fædrene Landgods
 har du saa temmeligt Korn, og et reent, ei skræbeligt Saltkar - 25

- Quid metuas? cultrixque foci secura patella est.
 Hoc satis? an deceat pulmonem rumpere ventis;
 Stemmata quod Tusco ramum millesime ducis.
 Censoremne tuum vel quod trabecate salutas?
- 30 Ad populum phaleras: ego te intus, & in cute novi.
 Non pudet ad morem discincti vivere Nattæ?
 Sed stupet hic vitio, & fibris increvit opimum
 Pingue: caret culpa: nescit quid perdat: & alto
 Demersus, summa rursus non bullit in unda.
- 35 Magne pater divum, sævos punire tyrannos
 Haud alia ratione velis, cum dira libido
 Moverit ingenium ferventi tincta veneno,
 Virtutem videant, intabescantque relicta!
 Anne magis Siculi gemuerunt æra juvenci,
- 40 Et magis auratis pendens laquearibus ensis,
 Purpureas subter cervicis terruit, Imus,
 Imus præcipites, quam si sibi dicat, & intus
 Palleat infelix, quod proxima nesciat uxor?
 Sæpe oculos, memini, tangebam parvus olivo,
- 45 Grandia si nollem morituri verba Catonis
 Dicere, non sano multum laudanda magistro,
 Quæ pater adductis sudans audiret amicis.
 Jure: etenim id summum, quid dexter senio ferret,
 Scire, erat in voto: damnosa canicula quantum
- 50 Raderet, angustæ collo non fallier oræ:
 Neu quis callidior buxum torquere flagello.
 Haud tibi inexpertum curvos deprendere mores,
 Quæque docet sapiens braccatis inlita Medis
 Porticus, insomnis quibus & detonsa juvenus
- 55 Invigilat, siliquis & grandi pasta polenta.
 Et tibi quæ Samios diduxit litera ramos,

frygter du da? - og et Fad som trygt kan dyrke din Urne.
 Dette da nok? Er det smukt, naar med Vind oppustet, du Lungen
 sprænger, fordi du den tusende Green er paa Luftiske Stamtræ?
 eller, fordi du, i Træbea klædt kan hilse din Censor?

Folket du blænde med Stads! Jeg kjender dig indenfor Huden. 30
 Blues du ikke, ved ret, som en liderlig Natta at leve?

Han dog af Laster er sløv, tykt Tidtet er alt om hans Fibrer
 voxet, han skyldfri er, ei kjender sit Tab, i det Dybe
 sjunken, han ikke igjen frembobler paa Toppen af Vølgen!

Mægtige Gudernes Fader! o straf de grumme Tyranner 35
 ikke paa anden Maade, saa tidt, som Lysten, den søle,
 dyppet i sydende Gift har vældigen Hjertet bevæget:
 Dyden de see, og fortære dem Nag, fordi de forlod' den!

Brølte Sikuliske Tyrs hiin Kobberstrube dog værre,
 skrækkede værre det Sværd, som ned fra gyldene Pragtloft 40
 hang over purpurbedækkede Hals, end Dette: "Til Grunde
 gaaer jeg, til Grunde jeg gaaer"! - naar sig selv den Elendige siger
 Sigt, og hans lønlige Angst ei Ronen, hans Nærmeste, kjender!

Ofte, jeg mindes, som Barn jeg med Olie Dinene suurte,
 vilde de prægtige Ord af en døende Cato jeg ikke 45
 deklamere med rundelig Nos af min taablige Lærer,
 lade for Benner's Kred's og svedende Fader mig høre.

Ikke saa sært; thi at vide, hvad Held sex Dine mig bragde,
 Det var min høieste Lyst, og hvormeget et skadeligt Hundskast
 gnavede bort, og Hals paa Krukken den snævre at ramme, 50
 eller at Mester jeg blev i at snøe med Vidtsken mit Buxbom.

Ei usvet du er, udi Sæders Dranghed at skjælnes,
 og hvad Wiisdommens Gang, hvor malt er bebuxede Meder,
 lærer, de Ting, for hvis Skyld den klippede Ungdom, af Vælgsfrugt
 nært og af tyk Meeskage, fra Svovl sig holdende, vaager. 55
 Grenens ogsaa for Dig udbredt har det Samiske Bogstav,

- Surgentem dextro monstravit limite callem.
 Stertis adhuc? laxumque caput compage soluta
 Oscitat hesternum dissutis undique malis?
- 60 Est aliquid quo tendis, & in quod dirigis arcum?
 An passim sequeris corvos, testaque, lutoque,
 Securus quo pes ferat, atque ex tempore vivis?
 Helleborum frustra, cum jam cutis ægra tumebit,
 Poscentes videas: venienti occurrite morbo!
- 65 Et quid opus Cratero magnos promittere montes?
 Discite, io miseri, & causas cognoscite rerum,
 Quid sumus, aut quidnam victuri gignimur? ordo
 Quis datus, aut metæ quam mollis flexus, & unde?
 Quis modus argento? quid fas optare, quid asper
- 70 Utile nummus habet? patriæ, carisque propinquis
 Quantum elargiri deceat? quem te deus esse
 Jussit, & humana qua parte locatus es in re?
 Disce: nec invidias, quod multa fidelia putet
 In locuplete penu, defensis pinguibus Umbris,
- 75 Et piper, & pernæ, Marsi monumenta clientis:
 Mænaque quod prima nondum defecerit orca.
 Heic aliquis de gente hircosa centurionum
 Dicat: quod sapio, satis est mihi: non ego curo
 Esse quod Arcesilas, ærumnosique Solones,
- 80 Obstipo capite, & figentes lumine terram,
 Murmura cum secum, & rabiosa silentia rodunt,
 Atque exporrecto trutinantur verba labello,
 Ægroti veteris meditantés somnia: gigni
 De nihilo nihilum, in nihilum nil posse reverti.
- 85 Hoc est, quod palles? cur quis non prandeat, hoc est?
 His populus ridet, multumque torosa juvenus
 Ingeminat tremulos naso crispante cachinnos.

Stien har dette dig viist, som til høire Side sig hæver.
 Snorker du end? og gaber paa løs Hals dinglende Hoved
 efter en Gaarsdags Ruus, med de slapt nedhængende Kinder?
 Har du for Die et Maal, hørest du spænder din Bue? 60
 eller forfølger du Navne iflæg med Skaar og med Jordklump,
 driver i Laaget omkring, og for Diebliffet kun lever?

Nys'urt Mange for seent, naar syg alt Huden er hovnet,
 kræve du ofte v. l. see. Den kommende Sygdom J møde!
 Hvorfor behøver du da en Craterus Bjerge at love? 65
 Lær, du Elendige, lær! og randsag Tingenes Grunde!
 Hvad mon vi ere? Til Hvad mon i Livet vi fødtes? Hvad Orden
 gives der vel? Hvor blødt kan om Maalet der dreies? og hvorfra?
 Naar har du nok af Sølv? Hvad bør vi os ønske? Hvad Nyttigt
 er der ved kantede Mynt? Hvor stor Dpofrelse kræve 70
 elskede Frænder og Fædreneland? Hvem bed dig vel Himlen
 være? paa hvad for en Post er i Menneskeverd'nen du hensat?
 Lær det! og Vid ei søl, naar Mængden af Krukker i rige
 Forraad stinker, fordi man forsvarte de nædskede Umbrev,
 gjemt blandt Peber og Sæft, et Minde om Marssk Clientskab, 75
 eller naar Mænaen ei i den første Lønde er sluppen!

Her maaskee vil en Centurion af Bukkenes Aftou
 sige: "Tilstrækkelig viis er jeg! Nei, aldrig jeg være
 gad en Arcefilas liig, eller saadanne sure Soloner,
 hvilke, med Hovedet stivt henbsiet, og Dine mod Jorden 80
 fæstede, tygge paa Mumlen Drøv, og paa rasende Tavshed,
 og som med hængende Flab hver Stavelse lægge paa Bægskaal,
 grublende over en gammel, forrykt Mands Drøm, at der fødes
 Intet af Intet, og Intet igjen henfalder til Intet.
 Der for er du saa bleg? Ei Frokost spiser man der for? 85
 Hvit Sligt Folket beleer, og en kjodfuld Ungdom ad Dette
 Kroller paa Næserne slæner og fordobler den skingrende Latter.

Inspice: nescio quid trepidat mihi pectus, & ægris

- Faucibus exsuperat gravis halitus, inspice sodes,
 90 Qui dicit medico, jussus requiescere, postquam
 Tertia compositas vidit nox currere venas,
 De majore domo modice sitiente lagena
 Lenia loturo sibi Surrentina rogavit.
 Heus bone, tu palles. Nihil est. Videas tamen istud,
 95 Quidquid id est: surgit tacite tibi lutea pellis.
 At tu deterius palles: ne sis mihi tutor:
 Jampridem hunc sepeli: tu restas. Perge, tacebo.
 Turgidus hic epulis, atque albo ventre, lavatur,
 Gutture sulphureas lente exhalante mephites.
 100 Sed tremor inter vina subit, calidumque triental
 Excutit e manibus: dentes crepuere relecti.
 Uncta cadunt laxis tunc pulmentaria labris.
 Hinc tuba, candelæ: tandemque beatulus alto
 Compositus lecto, crassisque lutatus amomis,
 105 In portam rigidos calces extendit: at illum
 Hesterni capite induto subicere Quirites.
 Tange miser venas, & pone in pectore dextram,
 Nil calet hic: summosque pedes attinge, manusque,
 Non frigent. Visa est si forte pecunia, sive
 110 Candida vicini subrisit molle puella,

- Cor tibi rite salit? Positum est argente catino
 Durum olus, & populi cribro decussa farina.
 Tentemus fauces: tenero latet ulcus in ore
 Putre, quod haud deceat plebeia radere beta.
 115 Alges, cum excussit membris tremor albus aristas:
 Nunc face supposita fervercit sanguis, & ira

"Kom og betragt mig! saa sært i min Barm det banker, af syg

Hals

stiger med sæl Lugt op min Nælde, betragt mig dog, Kjære!"

Saa En taler til Lægen. Ham No anordnes; men dersom 90
 tredie Nat har seet hans Arer sagtene løbe,

strax han et rigere Huus om en maadelig tørstende Flaske
 beder, for mild Surrentiner Wiin for Badet at drikke. -

"Hør, du er bleg, min Ven!" - Det er Intet. - "Men vær dog forstigtig,
 hvad det end er, thi din Hud uformærkt gulugusten sig hæver." - 95
 Du er jo blegere selv, end jeg. Vær ikke min Bærgel!

Han jeg begrov. Nu er Luren til dig. - "Bliv ved da, jeg tier." -

Nu han med hvidnende Bug, og af Mad oppustet, sig bader,
 medens hans Strube den svoblede Stank udaander med Moie.

Skjælven betager ved Vinen hans Krop, og af Haand ham No:
 falen 100

flaer, med den dampende Drif, og blottede Lænderne klappre.

Læben er slap, og ud feed Suulwad falder af Munden.

Heraf Vasuner og Lys! Og endelig hvit paa sin Løibænk

salige Skrog henlagt og tykt omklinet med Balsom,

strækker mod Porien den stivnende Hæl, og under hans Baare 105
 gaer af Kviriter en nybagt Hob med bedækkede Føser.

"Arerne føl, du Dumvian! Haand du kun lægge paa Brystet;
 Intet er brændende her. Dør Spidsen af Fodder og Hænder:

ikke de fryse!" - Fald du engang faaer Die paa Penge,

eller dig Naboens deilige Løs tilsmiler med Omhed, 110

flaer dit Hjerte da jevnt? Paa et koldt Fad har man det haarde
 Grønt fremsat med Meel, udryftet af Almue:Soldet:

Iad os besøge dit Svælg! Udi spæd Mund skjuler sig raadden

Dyld, som ikke man gnave jo bør med Høbelens Bede.

Gysen og blegnende Frygt paa dit Legeme Arer reiser,

ret, som over et Blus, dit Blod nu kaager, af Bredde

Scintillant oculi: dicisque, facisque, quod ipse
Non sani esse hominis, non sanus juret Orcestes.

S a t i r a IV.

Rem populi tractas? barbatum hæc crede magistrum
Dicere, sorbitio tollit quem dira cicutæ.
Quo fretus? dic hoc, magni pupille Pericli.
Scilicet ingenium, & rerum prudentia velox
5 Ante pilos venit: dicenda tacendaque calles.

Ergo ubi commota fervet plebecula bile.
Fert animus calidæ fecisse silentia turbæ
Majestate manus: quid deinde loquere? Quirites,
Hoc, puto, non justum est, illud male, rectius illud.
10 Scis etenim justum gemina suspendere lance
Ancipitis libræ: rectum discernis, ubi inter
Curva subit, vel cum fallit pede regula varo:
Et potis es nigrum vitio præfigere theta.
Quin tu igitur summa nequidquam pelle decorus,
15 Ante diem blando caudam jactare popello
Disinis, Anticyras melior sorbere meracas?
Quæ tibi summa boni est? uncta vixisse patella
Semper, & assiduo curata cuticula sole.
Exspecta: haud aliud respondeat hæc anus. I nunc.
20 Dinomahes ego sum, suffla, sum candidus. Esto:

Dum ne deterius sapiat pannucea Baucis,
Cum bene discinto cantaverit ocyma vernæ.
Ut nemo in sese tentat descendere, nemo:
Sed præcedenti spectatur mantica tergo.

Dinene gnistre; du siger og gjør, hvad gale Drestes
selv maa sværge, er Ting, som paa gal Mand ikkun sig passer.

F j e r d e S a t i r e.

Du, du Statens Regent? - Tænk dette den skjæggede Lærer
sige, som Døden har maattet i grum Skarntyde sig drikke. -
Siig, hvad stoler du paa? du Myndling af store Perikles.
Kommer maaskee for Skjæget Geni, og i Tingene hurtig
Klogskab, og veed du maaskee, hvor Ord, hvor Tavshed der
fræves 5

Alltsaa, naar Pøblen er vild, og dens Galde er kommen i Oprør,
da vil til Tavshed du flux, ved dit maajestatiske Haandvink
bringe den hidfige Flok. Hvad siger du derpaa? Kviviter!
Hiint ei troer jeg, er Ret; - Hiint slettere; - bedre er Dette.
Ehi paa den dobbelte Vægt's to Skaaler forstaaer du, at hænge 10
op det Rette: det Lige, som skjult er mellem det Krumme,
skjelner du, mærker, ifald med et skjævt Been Passeren skuffer.
Du fort Theta formaaer jo for ved Brøden at sætte.
Hold da op, naar den yderste Hud dig forgjæves kun smykker,
alt før Liden for smigrende Folk at logre med Halsen! 15
Du, som hellere bør, ublandet Anticyra søbe.

Hvad er dit høieste Held? At leve bestandig ved lækkert
Fad, den forkjælede Hud at pleie med ideligt Solskin.
Vie! - Ei Andet til Svar hver Kjelling vil give dig; - Gaae nu!
pust dig nu op! - "Jeg Dinomaches er! Jeg er deilig!" - Lad
være! 20

Ikke desmindre er ligesaa klog den pjaltede Baucis,
naar hun synger sit Dcynum høit for den sluffede Huustræl.
Ingen i egen Varm, slet Ingen forsøger at gribe;
men paa den foran vandrende Nyg man Vandsejen skuer.

25 Quæsieris, Nostin' Vectidî prædia? cujus?
 Dives arat Curibus quantum non milvus oberret:
 Hunc ais? hunc, diis iratis, genioque sinistro,
 Qui quandoque jugum pertusa ad compita figit,
 Seriolæ veterem mctuens deradere limum,
 30 Ingemit, Hoc bene sit: tunicatum cum sale mordens
 Cæpe: & farrata pueris plaudentibus olla,
 Pannosam sæcem morientis sorbet aceti?

At si unctus cesses, & figas in cute solem,
 Est prope te ignotus, cubito qui tangat, & acre
 35 Despuat in mores: penemque arcanaque lumbi
 Runcantem, populo marcentes pandere vulvas
 Tu cum maxillis balanatum gausape pectas,
 Inguinibus quare detonsus gurgulio exstat?
 Quinque palæstritæ licet hæc plantaria vellant,
 40 Elixasque nates labefactent forcipe adunca,
 Non tamen ista filix ullo mansuescit aratro.

Cædimus, inque vicem præbemus crura sagittis.
 Vivitur hoc pacto: sic novimus. Ilia subter
 Cæcum vulnus habes: sed lato balteus auro
 45 Prætegit: ut mavis, da verba, & decipe nervos,

Si potes. Egregium cum me vicinia dicat,
 Non credam? Viso si palles improbe nummo,
 Si facis, in penem quidquid tibi venit amarum,
 Si Puteal multa cautus vibice flagellas:
 50 Nequidquam populo bibulas donaveris aures.
 Respue, quod non es: tollat sua munera cerdo:
 Tecum habita: noris, quam sit tibi curta supellex.

"Saae du Vectidius' Gods?" - Hvis? - "Kapitalistens i Cures, 25
 Han, der en Mark saa stor, at ei Glent omslyver den, ploier."
 Han, som er født under Gudernes Harm og en jammerlig Dæmon,
 han der, saa tidt han hænger et Nag ved den hullede Korsvei,
 frygter for Dyndet af at skrabe paa Dunken den gamle,
 sukkende dybt: "Eil Held"! naar han Logens Hinder med Salt paa 30
 tygger og Slaverne klappe af Fryd over Potten med Meelpap,
 medens han seer selv dod Eddikes pjaltede Værme.

Men - har du dig, salvet, i Nag henlagt for at Solen
 gennem din Hud kan stikke, dig nær vil findes en Fremmed,
 En, som med Albuestød ad dit Levnet forhaanende spytter. 35

.

Beklende hugge vi til, og Venene blotte for Piilskud:
 denne er Livets Viis, den lærte vi: dybt i din Lyste
 har du et hemmeligt Saar; men et bredt Guldbelte det skjuler.
 Nu, som du vil. Skuf Andre med Snak, og bedrag dine Nær:
 ver, 45

Dersom du kan! - "Naar sjelden og stor hver Nabo mig kaader,
 skal jeg ei troe det?" - Ifald du blegner ved Synet af Penge,
 lader til Hvilketomhelsest du af sæiste Lyster dig drage,
 hvis du Puteal snild hudstryger med mangen en Skramme,
 da, da Folket omsonst rosdrikkende Dre du rækker! -
 Skye, hvad ikke du er! Lad Uslingen tage sin Gave!
 Vo hos dig selv; du vil see, hvor knapt Bohave du eier.

S a t i r a V.

- V atibus hic mos est, centum sibi poscere voces,
 Centum ora & linguas optare in carmina centum:
 Fabula seu moesto ponatur hianda tragoedo,
 Vulnera seu Parthi ducentis ab inguine ferrum.
 5 Quorsum hæc? aut quantas robusti carminis offas
 Ingeris, ut par sit centeno gutture niti?
 Grande locuturi, nebulas Helicone legunt:
 Si quibus aut Procnes, aut si quibus olla Thyestæ
 Fervebit, sæpe insulso coenanda Glyconi.
 10 Tu neque anhelanti, coquitur dum massa camino,
 Folle premis ventos; nec clauso murmure raucus
 Nescio quid tecum grave cornicaris inepte;
 Nec stollopo tumidas intendis rumpere buccas.
 Verba togæ sequeris, junctura callidus acri,
 15 Ore teres modico: pallentes radere mores
 Doctus, & ingenuo culpam defigere ludo.
 Hinc trahæ, quæ dicas: mensasque relinque Mycenis
 Cum capite & pedibus: plebejaque prandia noris.
 Non equidem hoc studeo, bullatis ut mihi nugis
 20 Pagina turgescat, dare pondus idonea fumo.
 Secreti loquimur: tibi nunc hortante Camena
 Executienda damus præcordia: quantaque nostræ
 Pars tua sit Cornute animæ, tibi dulcis amice
 Ostendisse juvat: pulsa, dignoscere cautus,
 25 Quid solidum crepet, & pictæ tectoria linguæ.
 His ego centenas ausim deposcere voces:
 Ut quantum mihi te sinuoso in pectore fixi,
 Voce traham pura: totumque hoc verba resignent,
 Quod latet arcana non enarrabile fibra.

F e m t e S a t i r e.

Skjaldene have for Skik, at bede om hundrede Stemmer,
 onske sig hundrede Munde til Sang, og hundrede Tunger:
 enten der skrives for Tragoediant's vidtspilzde Sorggab,
 eller om Partherens Saar, som Jern uddrager af Lysten.
 Hvortil Sligt? Hvor vældig et Digt's Rjodklumper paa Bordet 5
 sætter du, saa du dig bør anstrænge med hundrede Struber?
 Laage paa Helikon samle Enhver, som vil tale i høie
 Toner, ifald ham hedt en Proknes, eller Thyestes'
 Potte skal koge, som ud dum Glykon saa ofte maae søbe.
 Ikke med stønnende Vælg, mens Mæssen koger i Eksen, 10
 trykker Vindene du! med hæs, huultmumlende Stemme
 ikke, jeg veed ei hvad for en Svulst, udgylper du toset,
 ikke du stræber med Pust at bryde de svulmende Rjæver,
 men du dig holder til Togaens Ord, i Forbindelsens Fiinshed
 snild, med en Mund afrundet tilpas: - de blegnende Sæder 15
 veed du at raspe: med ædel Spot nedstøder du Læsten.
 Heraf drage du Stof! og Mycenæ Læstet beholde
 lad, med Hoved og Fodder! og kjend blot Almuens Naaktid!
 Ikke er dette min Id, at huult, mit Blad kun af Sniksnak
 op skal hovne, bekvem til Vægt at lægge til Nogen. 20
 Lonligt vi tale. Og dig jeg nu, som Ramenen mig byder,
 giver til stræng Randsagning min Varn. Hvor Meget af min Sjæl
 dig, Cornutus, min elskede Ven! tilhører, med Glæde
 her jeg vise dig vil. Bank! Klogtig forstaaer du at skjælne
 hvad der klinger som heelt, saunt Ralken paa malede Tunge. 25
 Hertil vover jeg vel, at onske mig hundrede Tunger,
 at, hvor dybt i min foldede Varn jeg dig fæstet, jeg drage
 kunde med klar Døst frem, saa Ord afhyllede ganske
 dette, som ei kan siges, som skjult er i hennemelig Fibre.

- 30 Cum primum pavido custos mihi purpura cessit,
 Bullaque succinctis laribus donata pependit:
 Cum blandi comites, totaque impune Suburra
 Permisit sparsisse oculos jam candidus umbo:
 Cumque iter ambiguum est, & vitæ nescius error
- 35 Diducit trepidas ramosa in compita mentes,
 Me tibi supposui: teneros tu suscipis annos
 Socratico Cornute sinu: tunc fallere sollers
 Apposita intortos extendit regula mores:
 Et premitur ratione animus, vincique laborat,
- 40 Artificemque tuo ducit sub pollice vultum.
 Tecum etenim longos memini consumere soles,
 Et tecum primas epulis decerpere noctes.
 Unum opus, & requiem pariter disponimus ambo,
 Atque verecunda laxamus seria mensa.
- 45 Non equidem hoc dubites, amborum foedere certo
 Consentire dies, & ab uno sidere duci.
 Nostra vel æquali suspendit tempora Libra
 Parca tenax veri, seu nata fidelibus hora
 Dividit in Geminos concordia fata duorum:
- 50 Saturnumque gravem nostro Jove frangimus una.
 Nescio quod, certe est quod me tibi temperat, astrum,
 Mille hominum species, & rerum discolor usus:
 Velle suum cuique est, nec voto vivitur uno.
 Mercibus hic Italis mutat sub sole recenti
- 55 Rugosum piper, & pallentis grana cumini:
 Hic satur, irriguo mavult turgescere somno:
 Hic campo indulget: hunc alea decoquit: ille
 In Vencrem putris: sed cum lapidosa chiragra
 Fregerit articulos veteris ramalia fagi,

Strax, da bevogtende Purpur forlod mig frygtfomme, dengang 30
 Bullaen ophængt var og forært opkastede Lærer -
 fulgt af smigrende Venner jeg blev - hvidtskinnende Skjodfold
 tillod, Blikke mig frit over hele Suburra at sprede -
 den Tid, Veien er falsk: Wildfarelse, ikke bekjendt med
 Livet, den bævende Sjæl hendrager til grenet: Korsvei: 35
 den Tid satte jeg mig ved din Fod. Du tager de spæde
 Aar i Sokratiske Favn, Cornutus! og Reglen, den sikke,
 anvendt, viser at Skjævhed i Sind os stedse bedrager.
 Sindet tæmmes ved Wiisdom, og selv, for at twinges, det stræber,
 under din Finger det faaer Udseende, dannet af Kunstner; 40
 Lange Dage med dig tilbragde jeg, - vel jeg det mindes, -
 Nattens de første Timer med dig jeg nød ved vort Maaltid.
 Et Landsarbeid og fælleds No vi bestemte os begge,
 og ved et tarveligt Word fra Alvorsshyster os løste.
 Vist ei tvivle du bør, at af sikker Bestemmelse Begges 45
 Dage forenedes, vist een Stjerne behersker os begge.
 Enten nu Parcen, som fast ved Sandheden holder, paa lige
 Vægt afveied vor Tid, eller, født med Vennerne, Timen
 har samdrægtige Skjebner fordeelt blandt Tvillingeparret
 og ved vor Jupiter grum Saturnus vi samlede borie: 50
 sikkert en Stjerne os saa - jeg veed ei, hvilken - forbinder.
 Tusinde Menneskeslags, 3 Tings Brug buntet man finder.
 Hver sin Villie har, og med een Id ikke der leves.
 Under den ny Sol Hiin omtusker det rynkede Veber,
 samt den blegnende Kummens Korn for Italiske Varer. 55
 Hiin i beduggende Søvn, og forædt vil hellere svulme:
 Hiin til Marken sig hengav, Hiin henfoges af Brætspil:
 Hiin, løbsagtig, er Venus's Træl; - men naar stenede Haandgigt
 Leddene, aldrende Bøgs de fortørrede Grene, har knuset,

60 Tunc crassos transisse dies, lucemque palustrem,
Et sibi jam seri vitam iugemuere relictam.

At te nocturnis juvat impallescere chartis.

Cultor enim es juvenum: purgatas inseris aures

Frugè Cleanthea: petite hinc juvenesque senesque

65 Finem animo certum, miserisque viatica canis.

Cras hoc fiet. Idem cras fiet. Quid? quasi magnum

Nempe diem donas: sed cum lux altera venit,

Jam cras hesternum consumsimus: ecce aliud cras

Egerit hos annos, & semper paulum erit ultra.

70 Nam quamvis prope te, quamvis temone sub uno

Vertentem sese, frustra sectabere cantum,

Cum rota posterior curras, & in axe secundo.

Libertate opus est: non hac, ut quisque Vcliva

Publius emeruit, scabiosum tesserula far

75 Possidet. Heu steriles veri, quibus una Quiritem

Vertigo facit! hic Dama est non tressis agaso,

Vappa, & lippus, & in tenui farragine mendax.

Verterit hunc dominus, momento turbinis exit

Marcus Dama, papæ! Marco spondente recusas

80 Credere tu nummos? Marco sub iudice palles?

Marcus dixit: ita est, adsigna Marce tabellas.

Hæc mera libertas, hoc nobis pilea donant.

An quisquam est alius liber, nisi ducere vitam

Cui licet, ut voluit? licet, ut volo, vivere: non sim

85 Liberior Bruto? Mendose colligis, inquit

Stoicus hic, aurem mordaci lotus aceto.

Hoc, (reliquum accipio,) LICET ILLUD, & UT VOLO, tolle.

Viuidicta postquam meus a prætore recessi,

dybt da sukke de over, at tykt Dagslyset, og mudret 60
svandt, og forsilde, at alt de nu maae Livet forsage.

Din Lyst ikkun det er, over natlige Skrifter at blegne.

Ehi, som en Ungdoms:Forædler, besaaer du de rensede Øren
med den Kleanthiske Sæd. Her søge J, Unge, og Gamle!
Livets det sikreste Maal, Veitæring for ynkeligt Graahaar! 65
"Dette imorgen"! - "Det samme imorgen"! - "O hvad! som det
stort var,

giver du een Dag kun". - Men, kommer det følgende Dagslys,
brat Gaarsdagens Imorgen forsvandt. Et andet Imorgen
ødsler da Aarene bort, og er altid noget iforvejn.

Ehi, skjøndt stedse dig ganske nær, skjøndt under den samme 70
Vogn henrullende sig, du omsonst vil Hjulet forfølge,
naar som det bagerste Hjul paa den hurtige Arel du løber.

Frihed fornøden os er! - ei den, som Enhver af Belinske
Tribus, en Publius, tjente, og faaer, ifølge sit Tegn, lidt
ormædt Korn. O J, hvor golde paa Sandhed, for hvilke 75
eet Sving gjør til Kviriter. Ei værd tre Døit er den Staldkarl,
Dama - et Drog, suursiet, og Lyv i de ugleste Smaaating:
svinger ham Herren omkring: - udi Hvirvelens Nu er han færdig:
Marcus Dama han er. Hvad? Penge mod Marcus'ses Borgen
vægrer du dig at betroe? Du blegner for Marcus'ses Domsfol? 80
Marcus har sagt: "Saa er det". Besegl Dokumenterne, Marcus!
Neen, stær Frihed er Sligt: ja Sligt os Hattene skjænke.

"Fri er Nogen, foruden en Mand, der, som han behager,
kan hendrage sit Liv? Jeg, som jeg behager, kan leve:
friere altsaa end Brutus jeg er". Falsk slutter du, svarer 85
strax en Stoiker, skarpt udi Øret med Eddike vasket.

Nesten jeg troer; men bort med dit "kan" og "som jeg behager".
Da jeg fra Prætor er kommen, i Kraft af Kjøp, som min egen

- Cur mihi non liceat, jussit quodcunque voluntas,
 90 Excepto, si quid Masuri rubrica vetavit?
 Disce: sed ira cadat naso, rugosaque sanna,
 Dum veteres avias tibi de pulmone revello.
 Non prætoris erat stultis dare tenuia rerum
 Officia, atque usum rapidæ permittere vitæ.
 95 Sambucam citius caloni aptaveris alto.
 Stat contra ratio, & secretam garrit in aurem,
 Ne liceat facere id, quod quis vitiabit agendo.
 Publica lex hominum, naturaque continet hoc fas,
 Ut teneat vetitos inscitia debilis actus.
- 100 Diluis helleborum, certo compescere puncto
 Nescius examen: vetat hoc natura medendi.
 Navem si poscat sibi peronatus arator
 Luciferi rudis, exclamet Melicerta perisse
 Frontem de rebus. Tibi recto vivere talo
- 105 Ars dedit? & veri speciem dignoscere calles,
 Ne qua subærato mendosum tinniat auro?
 Quæque sequenda forent, quæque evitanda vicissim,
 Illa prius creta, mox hæc carbone notasti?
 Es modicus voti, presso lare, dulcis amicis:
- 110 Jam nunc adstringas, jam nunc granaria laxes:
 Inque luto fixum possis transcendere nummum:
 Nec glutto sorbere salivam Mercurialem?
 Hæc mea sunt, teneo, cum vere dixeris, esto
 Liberque, ac sapiens, Prætoribus, ac Jove dextro:
- 115 Sin tu, cum fueris nostræ paulo ante farinæ,
 Pelliculam veterem retines, & fronte politus
 Astutam vapido servas sub pectore vulpem:
 Quæ dederam supra, repeto, funemque reduco.
 Nil tibi concessit ratio: digitum exserere, peccas:

Herre, jeg skulde ei kunde hvad helst mig min Villie byder,
 Det undtagen, der staaer, som forbudt, i Masuri Rubriker? 90

Hør! - Men fra Næsen din Harm bortfalde, og rynkede Tuisen -
 medens de gamle Mamaer jeg ud dig river af Lungen.

Ei det er Prætorens Sag, at lære en Daare den fine
 Pligt i en Ting, og det flygtige Livs Brug grant ham at vise.

Snarere kunde i Haand lang Trodsknægt Harpen du give. 95
 Sligt vor Fornuft modstaaer, og hjæffer i lønlige Dre:

gjør ei Det, som du vist udførende vilde fordærve!
 Fælleds Mennekelov og Natur indslutter jo Bnddet:

svag Uvidenhed bør sig for Ting, som den nægtedes, vogte!
 Laver Helleborus du, og veed ei Bægten ved rigtigt 100

Punct at standse? Forbudt Helbredelseskunsten har Dette.
 Vilde, med Lucifer ikke bekjendt, den bestøvlede Plovmand

fordre et Skib, saa skreg Melicertes, at sounden af Verden
 var al Skam. Har Viismands Kunst dig lært, paa den rette

Jod at leve? Maaskee du forstaaer at skjelne det Sandes 105
 Skikkelse, at den ei falsk, som forgyldede Kobber, skal klingre?

Det, som du attraae bør, og Det, som du bydes at undflye,
 har du med Kridt først Hiint og med Kul saa Dette betegnet?

Er din Begjær og ringe? din Lar Knap? elske dig Venner?
 Trykker du snart din Loftsdør til, snart aabner for Kornet? 110

Kunde du over en Skilling vel gaae, som var stukken i Skarnet?
 ei nedsobe med Kluk den Merkuraliske Vædske?

"Dette er mit! jeg eier det alt"! - Kan saa du med Sandhed
 sige, er fri du og viis, ved Prætorers og Jupiters Yndest.

Hvis du, skjøndt du af vort Maal just fornylig har været, 115
 dog vil beholde det forrige Skind; - udvendig poleret,

gjemmer den suedige Næv end under forsurede Hjerte:
 tager jeg bort hvad nys jeg dig gav, og trækker i Rebet.

Viisdom dig Intet betroer. Ræk Fingeren ud - du forseer dig.

120 Et quid tam parvum est? sed nullo thure litabis,
Hæreat in stultis brevis ut semuncia recti.

Hæc miscere nefas: nec, cum sis cætera fossor,
Treis tantum ad numeros Satiri moveare Bathylli.

Liber ego: unde datum hoc sumis tot subdite rebus?

125 An dominum ignoras, nisi quem vindicta relaxat?

I, puer, & strigiles Crispini ad balnea defer.

Si increpuit, Cessas nugator? servitium acre

Te nihil impellit: nec quidquam extrinsecus intrat,

Quod nervos agitet: sed si intus, & in jecore ægro

130 Nascantur domini, quæ tu impunitior exis

Atque hic, quem ad strigiles scutica, & metus egit herilis?

Mane piger stertis: Surge, inquit Avaritia: eja

Surge, negas, instat, Surge, inquit. Non queo. Surge.

Et quid agam? Rogitas? saperdas advehe Ponto,

135 Castoreum, stuppas, ebum, thus, hæbrica Coa:

Tolle recens primus piper e sitiante camelo.

Verte aliquid; jura. Sed Jupiter audiet: cheu

Baro, regustatum digito terebrare salinum

Contentus perages, si vivere cum Jove tendis.

140 Jam pueris pellem succinctus, & oenophorum aptas

Ocius ad navem: nihil obstat, quin trabe vasta

Ægæum rapias, nisi sollers luxuria ante

Seductum moneat: Quo deinde insane ruis? quo?

Quid tibi vis? calido sub pectore mascula bilis

145 Intumuit, quam non exstinxerit urna cicuta.

Tun' mare transilias? tibi torta cannabe fulto

Coena sit in traustro? Vejentanumque rubellum

Dg hvad ringere er? Men ved intet Nøgelseoffer 120
 faaer du en Emule, et Lod af Forstand til at hænge ved Daaren.
 Bland ei Dette! Dg er du i Alt kun en Graver, saa rør dig
 ikke engang udi tre af Satyren Bathyllus'ses Lakter!

"Fri jeg er"! Hvo gav dig da fri? du Slave af Altting!
 Kjender du blot den Herre, fra hvem dig Njeppen har løsladt? 125
 Buldrer han: "Dreng, gaae strax, og bring til Krispinus'ses Badhuus
 Skraberne! Noler dit Fæ?" - Da vistnok driver den strænge
 Tjeneste dig vel ei, og ei fra det Ydre der indgaaer
 Noget, som Nerverne flaaer; men naar inde i Barm og i syge
 Lever dig Herrer nu fødes, vil du da slippe for Straffen 130
 mere, end han, hvem Pidsk, Frygt drev til herskabelig Skrabe?

Lidligen snorker du lad. "Op"! Gjerrighed raaber, "saa hør dog:
 Op"! Nei, siger du. "Op"! Saa trænger den paa dig. "Jeg
 kan ei"! -

- "Op"! - "Hvad skal jeg da"? - "Spørge du kan? Karudser fra
 Pontus

Hent! og Bævergel, Blaar, og Ibenholt, Nøgelse, Coiff 135
 lugnild Wiin! Af torstig Kameel først nyeste Heber
 tag! Byt Noget, og sværg"! - "Men Jupiter hører det"! -
 "Snifsnak!

Losse! Med Fingeren bor i det atter slikkede Saltkar;
 lev med dette tilfreds, vil du leve med Jupiters Naade!
 Mandfel og Wiindunk, selv opfildet, paa Slaven du hænger: 140
 "hurtig ombord"! Du frit paa den vældige Plante kan stryge
 over Egæiske Hav; hvis ikke den listige Bellyst
 varslende trækker dig bort: "Hvor, hvorhen styrter du, Daare?
 Siig, hvad vil du? I ildheed Barm er den mandige Galde
 saa udi Raag, at en Spand Skarntyde den ikke kan slukke? 145
 Lobe vil du over Hav? Paa det snoede Hamp vil dig sætte?
 Spise paa Noerbænk du? og lugte fra revnede Træstaa!

Exhalet vapida læsum pice fissilis obba?

Quid petis? ut nummi, quos hic quincunce modeste

150 Nutrieras, pergant avidos sudare deunces?

Indulge genio, carpamus dulcia: nostrum est,

Quod vivis: cinis, & manes, & fabula fies.

Vive memor leti; fugit hora: hoc, quod loquor, inde est.

En quid agis? duplici in diversum scinderis hamo:

155 Hunc cine, an hunc sequeris? subeas alternus oportet

Ancipiti obsequio dominos: alternus oberres.

Nec tu, cum obstiteris semel, instantique negaris

Parere imperio, Rupi jam vincula, dicas.

Nam & luctata canis nodum abripit: attamen il li

160 Cum fugit, a collo trahitur pars longa catenæ.

Dave, cito, hoc credas jubeo, finire dolores

Præteritos meditor: (crudum Chæretatus unguem

Abrodens ait hæc:) an siccis dedecus obstem

Cognatis? an rem patriam rumore sinistro

165 Limen ad obscoenum frangam, dum Chrysidis udas

Ebrius ante fores extincta cum face canto?

Euge puer, sapias, diis depellentibus agnam

Percute. Sed censen', plorabit Dave relicta?

Nugaris: solea, puer, objurgabere rubra.

170 Ne trepidare velis, atque arctos rodere casses.

Nunc ferus, & violens: at si vocet, Haud mora, dicas,

Quidquam igitur faciam? ne nunc, cum arcessat, & ultro

Supplicet, accedam? Si totus & integer illinc

Exieras, ne nunc. Hic, hic, quem quærimus, hic est:

175 Non in festuca, lictor quam jactat ineptus.

Jus habet ille sui palpo, quem ducit hiantem

Cretata ambitio? Vigila, & ciceringere large

en af det stinkende Beeg fordærvet, rød Veientaner?
 Hvad er din Id? Kapitalen, som her du fostred beskædent
 med fem Uncer, skal nu dig elleve gjerrige svede? 150

Svi din Genius! Nyde os lad det Gode: hos mig er
 Liv alene: til Afke og Vand og Fabel du vorder!
 Lev med Tanke paa Død! Bort Timen med dette mit Ord flyer!

Ha, hvad gjør du? Den dobbelte Krog dig river til tvende
 Sider: vil Denne, vil Hiin du følge? Med vaklende Trostfab 155
 Herrerne tjene du maae; gaae tosfet fra en til en anden.

Og, stod end du for eengang fast, og nægted at lyde
 tvingende Bud, saa sig ei: Du har Lænken jeg knækket!
 Hunden sin Knude med Magt vel brækker itu; med ved Halsen
 slæber den, medens den flyer, et langt Brudstykke af Kjæden. 160

Davus! forvist det troe! Jeg pønser paa hurtig at ende
 al udstanden Besvær! - (Saa taler Chærestratus, medens
 Neglen han tygger tilblods-) Lørhalsede Frænder jeg stande
 skulde til Skam? Med fornedrende Ny min fædrene Belsærd
 knuser ved skjændige Lærskel jeg her? imedens beruset 165
 udenfor Chrysis's Dør, den vaade, jeg synger med slukt Blus!

- "Skjønt! Vær viis, o Yngling! For Dndt afvendende Guder
 Gimmeren stik"! - "Men, troer du, forladt, hun, Davus! vil
 jamre"?

- "Sniksnak! Hug vil du faae, o Yngling! af Løflen, den røde!
 Skjælv kun ikke saa stærkt! Gnav ei tætknyttede Dyr-garn! 170

Du er du trodsig og vild; men, kalder hun, strax vil du sige:
 Hvad skal jeg gjøre? Skal ikke engang nu, da hun mig henter,
 selv mig beder, jeg gaae? - Hvis heel og holden du didfra
 kom, nu ikke engang". - Den, Den, Den er det, vi søge;
 Ei Den, Kjeppen befrier, som taabelig Victoren svinger. 175

Magt har over sig selv hiin Emigrer, som graadig af kridtet
 Urebegjærlighed trækkes omkring? - Waag! Mundeligt Erter

- Rixanti populo, nostra ut Floralia possint
 Aprici meminisse senes: quid pulchrius? at cum
 180 Herodis venere dies, unctaque fenestra
 Dispositæ pinguem nebulam vomuere lucernæ,
 Portantes violas, rubrumque amplexa catinum
 Cauda natat thynni, tumet alba fidelia vino:
 Labra moves tacitus, recutitaque sabbata palles.
 185 Tunc nigri lemures, ovoque pericula rupto:
 Hinc grandes Galli, & cum sistro lusca sacerdos,
 Incussere deos inflantes corpora, si non
 Prædictum ter mane caput gustaveris alli.
 Dixeris hæc inter varicosos centuriones,
 190 Continuo crassum ridet Vulsenius ingens,
 Et centum Græcos curto centusse licetur.

S a t i r a VI.

- Admovit jam bruma foco te, Basse, Sabino?
 Jamne lyra, & tetrico vivunt tibi pectine chordæ?
 Mire opifex numeris veterum primordia rerum,
 Atque marem strepitum fidis intendisse Latinæ,
 5 Mox juvenes agitare jocos, & pollice honesto
 Egregios lusisse senes? Mihi nunc Ligus ora
 Intepet, hibernatque meum mare, qua latus ingens
 Dant scopuli, & multa litus se valle receptat.
 Lunai portum est operæ cognoscere, cives.
 10 Cor jubet hoc Enni, postquam destertuit esse
 Mæonides Quintus pavone ex Pythagoreo.
 Heic ego securus vulgi, & quid præparet Auster
 Infelix pecori: securus, & angulus ille

fast blandt Folket til Riv! for at soledede Oldinger kunne
 vore Floralia komme ihu. Hvad Skjønnere? - Ja, men,
 Kommer Herodes' festlige Dag, og, satte i fiddet 180
 Vindue, Lamperne trindt udspye tykt dampende Røgsky:
 bære Fiolers Pryd: Lantheiens Hale det røde
 Fad vidtfavnende svømmer, og hvid Dunk svulmer af Vinen:
 tavst da rører du Læberne: bleeg omkaarne Sabbath dig
 gjør: fort Spøgelse viser sig da, og Farer af brystent 185
 Ueg: stor Galler, og sygt eensiet Præstinde med Sistrum
 skræmmet med Guder dig har, som Krop oppuste, om ikke,
 som dig er raadt, tre Gange du smagt har aarle et Hvidløg.
 Præfede saa du iblandt tykaarede Centurioner:
 strax den svære Vulfenius drøit da vilde dig udlee: 190
 hundrede Skillinger smaa han bød for hundrede Græker.

S j e t t e S a t i r e .

Har alt Vinteren, Bassus! Dig ført til Cabinerens Urne?
 Klinger med Alvors-Plekter og Liv dig Lyraens Strænge?
 Herligt forstaaer du, i Takt Oldtingenes Fødsel at synge,
 og af den Romerske Luth at lokke de mandige Toner:
 Ynglingeskjemt du igjen saa driver og spiller med ædel 5
 Finger fortræffelig Gubbe. For mig den ligustiske Kyst nu
 lunknes, mit Hav er vinterligt, der, hvor vældige Side
 Klipperne brede, og dybt i en Dal ind Stranden sig trækker.
 "Lunas Havn, o Borgere! værdt vel er det, at kjende"
 Saa bød Ennius' Sjæl, da ud det var snorket, at Quintus 10
 Mæons Søn udfoer af den Pythagoræiske Paafugl.
 Her ei ændser jeg Hoben; jeg her ei ændser, hvad Myster,
 uheldsvanger, bereder mit Nærg, og ei, at min Nabos

- Vicini nostro quia pinguior: & si adeo omnes
 15 Ditescent orti pejoribus, usque recusem
 Curvus ob id minui senio, aut coenare sine uncto,
 Et signum in vapida naso tetigisse lagena.
 Discrepet his alius. Geminos horoscope varo
 Producis genio. Solis natalibus est qui
 20 Tingat olus siccum muria vaser in calice emta,
 Ipse sacrum inrorans patinæ piper: hic bona dente
 Grandia magnanimus peragit puer: utar ego, utar?
 Nec rhombos ideo libertis ponere lautus,
 Nec tenuem sollers turdorum nosse salivam.
- 25 Messe tenus propria vive: & granaria (fas est)
 Emole. quid metuas? occa: & seges altera in herba est.
 Ast vocat officium; trabe rupta, Bruttia saxa
 Prendit amicus inops: remque omnem, surdaque vota
 Condidit Ionio: jacet ipse in litore, & una
 30 Ingentis de puppe dei: jamque obvia mergis
 Costa ratis laceræ: nunc & de cespite vivo
 Frange aliquid; largire inopi, ne pictus oberret
 Cærulea in tabula. Sed coenam funeris hæres
 Negliget, iratus quod rem curtaveris: urnæ
- 35 Ossa inodora dabit: seu spirent cinnama surdum,
 Seu ceraso peccent casiæ, nescire paratus.
 Tune bona incolumis minuas? & Bestius urget
 Doctores Grajos. Ita fit, postquam sapere urbi
 Cum pipere, & palmis venit nostrum hoc maris expers,
 40 Foenisecæ crasso vitiarunt unguine pultes.
 Hæc cinere ulterior metuas? at tu, meus hæres
 Quisquis eris, paulum a turba seductior audi.
 O bone num ignoras? missa est a Cæsare laurus
 Insignem ob cladem Germanæ pubis, & aris

Krog hist federe er, end min. Om Enhver, som af Ulsle
 fødtes, til Riigmand blev, ei derfor vilde jeg gammel 15
 worde og skrumpen og krum, eller tør Kost sætte paa Bordet;
 ikke med Næsen mit Segl paa Snurviins-Glasfen berøre.
 Skurre for Andre kun Sligt! Horoskop! du bringer med særskilt
 Genius Tvillinger frem. Med Fiskens Lage, i Potten
 kjøbt, snild, blot paa sin Fodselsdag, En væder den tørre 20
 Raal. Selv stroer han saa tyndt paa Tasterknen den hellige Peber.
 Stolt hiin Yngling med Tand stor Rigdom fortærer. "Jeg bruge,
 bruge den vil, dog flot ei Rhomber sætte for frigjort
 Træl, ei vide med Kløgt, hvor fint Kramsfuglene smage.
 Lev af din Hoff, af din egen! dit Korn opmal! det er tilladt! 25
 Hvorfor frygter du? Harv! og den følgende Sæd er i Grode.
 Pligten dog kalder: i Nød, fra knust Skib, Bruttiske Klipper
 griber en Ven: i Joniske Hav hver Bøn til de døve
 Guder og alt sit Gods han begrov. Paa Bredden med Stavneus
 vældige Guder han ligger og alt af Maager besøges 30
 Eiden af søndrede Skrog. Afbræk nu Noget af friske
 Grønsvær, giv til den Arme, omkring lad ikke ham vanke,
 malet paa søblaat Bræt. "Men Liigsefs-Maden din Arving
 vreed vil forsømme, fordi du dit Gods har fortet. Til Urnen
 giber han Been uden Duft, ei vide han vil, om Kanelens 35
 Lugt er flau, eller Cassen falsk, med Cerasus blandet".
 - "Strafløs skulde dit Gods du mindste"? - Paa Græcias Lærde
 tager nu Vestins fat: "Saa gaaer det, da ind udi Staden
 eders umandige Wiisdom er bragt, med Peber og Daddler:
 lærte med tyf Fidt selv Høstkarlen sin Grød at fordærve". 40
 - "Sligt hiin Side af Ufsen du styer? - Men, hvo du endogsaa
 er, m i n Arving! fra Folk kom lidt affides og hør mig:
 Kjære! du veed det ei? Laurgrenen af Cæsar er hidsendt
 for den Germaniske Hærs uhyre Forliis, og den kolde

- 45 Frigidus excutitur cinis: ac jam postibus arma
 Jam chlamydes regum, jam lutea gausapa captis,
 Essedaque, ingentesque locat Cæsonia Rhenos:
 Diis igitur genioque ducis centum paria, ob res
 Egregie gestas, induco: quis vetat? aude.
- 50 Væ, nisi connives. Oleum, artocreasque popello
 Largior: an prohibes? dic clare: Non adeo, inquis,
 Exossatus ager juxta est. Age, si mihi nulla
 Jam reliqua ex amitis, patruelis nulla, proneptis
 Nulla manet patrui, sterilis matertera vixit,
- 55 Deque avia nihilum superest: accedo Bovillas,
 Clivumque ad Virbi: præsto est mihi Manius hæres.
 Progenies terræ? quære ex me, quis mihi quartus
 Sit pater: haud promte, dicam tamen, adde etiam unum,
 Unum etiam, terræ est jam filius: & mihi ritu
- 60 Manius hic generis prope major avunculus exit.
 Qui prior es, cur me in decursu lampada poscis?
 Sum tibi Mercurius: venio deus huc ego, ut ille
 Pingitur: an renuis? vin' tu gaudere relictis?
 Deest aliquid summæ: minui mihi: sed tibi totum est,
- 65 Quidquid id est. Ubi sit, fuge quærere, quod mihi quondam
 Legarat Tadius: neu dicta repone paterna:
 Foenoris accedat merces; hinc exime sumtus:
 Quid reliquum est? reliquum? nunc nunc impensius unge,
 Unge puer caules. Mihi festa luce coquatur
- 70 Urtica, & fissa fumosum sinciput aure:
 Ut tuus iste nepos olim satur anseris extis,
 Cum morosa vago singultiet inguine vena,
 Patriciæ immeiat vulvæ? mihi trama figuræ
 Sit reliqua: ast illi tremat omento popa venter?

Afte af Alstrene feies, og alt til Stolperne Vaaben, 45
 Kongekapperne alt, og til Fangerne gule Parykker,
 Vogne og mægtige Folk fra Rhinen Cæsonia kjober.
 Hundrede Par for de Himmelske, samt Anførerens Ehytsaand
 stiller jeg frem til Tak for de store Bedrifter. Forbyder
 Noget det? Vov! Vee, plirer du ei! - Kjød, Olje, til Folket 50
 ødsler jeg bort! - Du hindre det? Mæl! - Nei, siger du sagtens.
 Mark, steenrenset, jeg har. Velan, om ingen af Fostre
 er mig tilovers, og Fætterste ei, og Datter af Farbroers
 Varns Varn ei, og ifald ufrugtbar min Moster har levet:
 - hvis af min Mormoer Børn ei heller der er: - til Bovillæ 55
 gaaer jeg, til Virbins' Hoi. Flux Manius har jeg til Arving.
 "Jordslægt"! - Spørg mig da, Hvo min Fader har været i sjerde
 Led? - Vel ikke saa strax; dog sig jeg kan det, og hertil
 Een, og end Een foi: Han fødtes af Jord, og i denne
 Slægtrad Manius snart skal vorde din Oldemoersbroder. 60
 Du, som er foran, fordrer af mig, udi Løbet, du Falden?
 Jeg en Mercurius er dig, som Gud jeg kommer, som hiin man
 maler. Du afflaaer? Er du tilfreds med Det, du beholder?
 - "Noget i Cummnen der mangler". - For mig jeg den mindsked;
 for dig det
 heelt er, hvad det end er. Spørg ikke om Det, som mig fordum 65
 Tadius skjænkte, og gjentag ei hiin Fader Formaning:
 Renternes Fordeel svie sig til! Tag Pengene heraf! -
 "Hvad er til Best"? - Er til Best? - Nu, nu du fede mig Raaten,
 fede den stærkere, Dreng! Mig taages skulde paa Fesdag
 Nelder og ragede Svins halverede Hoved med hullet 70
 Dre? Af Gaafens Indmad mæt, og offentlig Skjoge
 vragende, hiin din herlige Son i patriciske Kvindes
 Favntag stille sin Lyst? Mig skulde kun Traadene levnes
 af min Sigur; hans mæskede Bug af Jsteret ryste?

75 Vende animam lucro, mercare, atque excute sollers
Omne latus mundi: ne sit præstantior alter,
Cappadocas rigida pingues plausisse catasta.
Rem duplica. Feci: jam triplex, jam mihi quarto,
Jam decies redit in rugam. Depunge, ubi sistam.
80 Inventus, Chrysispe, tui finitor acervi.

Sælg for Binding dit Liv! Kjobslaae! omhyggelig randsag 75
 hver en Side af Verden, at ei paa de haarde Stillaedser
 Nogen, bedre end du, skal flappe paa feed Cappadocer!

"Dobbelt din Formue gjor"! Det er skeet: alt trende - og fire -
 alt ti Følger den slaaer. Sæt Prisk der, hvor jeg maa standse!

- Sunden, Chrystippus! er Den, som formaaer at begrændse din
 Dyrge. 80

A n m æ r k n i n g e r

til

Mulus Persius Flakkus.

P r o l o g u s .

I n d h o l d .

Digteren erklærer, at ikke Begeistring og Geni, hvoraf Saamange prale; men Mavens Forbringere, drive ham til at gjøre Vers, og revler saaledes — efter Satirens, især den Horatianfkes, Maade — hos sig selv Det, han veed sig fri for, men giver Dem, der virkelig for tjene det, just hermed den tilbørlige Tugtelse.

A n m æ r k n i n g e r .

Prologens Versemaal er den saakaldte Scazon, eller Choliambus, det er, en Iambicus Senarius, hvis 6te Fod ikke, som ellers, er Iambus, eller Pyrrichius, men Spondeus eller Trocheus. At Prologen er i Iambers, og Satirerne derimod i Hexametre, behøver ikke at vække nogen Tvivl om at Persius selv har forfattet den, da lignende Prologer findes hos Statius, Martialis, Ausonius og Claudianus, de to første kun lidet yngre end Persius.

v. 1. Øgets Kilde. Hippokrene, beramt Kilde paa det Muserne helligede Bjerg Helikon i Væotien. Muserne gjorde engang altfor megen Støi med deres Muscieren, Syngen og Dandsen, hvorover Neptun blev vred og sendte den bevingede Hest Pergasus (efter Ovid. Fast. I. III. v. 450 fremkommen af den dræbte Medusas Blod) til Helikon, hvor den med et Hovslag forskrækkede de Støiende saaledes, at de strax bleve rolige. Ved dette Hovslag fremsprang Helikon, hvoraf Digterne troedes at kunne drikke Ve-

geistring (Moris Götterl. S. 119). Fictionen om Begeistringsdrifningen er ellers sildigere, da den hverken findes hos Homer og Hesiodus eller hos Tragikerne og Pindar. Caballino, troer jeg, kan ikke her staae i adel Betydning, som Kong mener; thi Persius sigter aabenbar til de af indbildt Begeistring oppustede Smaa digtere. Udskylt. Ligeledes satirisk Udtryk. Disse Poeter ville bilde Folk ind, at de have druffet sig fulde af Kilden, stukkert hele Munden ned i den, ligesom Dyr, naar de vandes (Horat. Serm. 1, 5, 6. Virg. Aeneid. 1, 738).

v. 2. Parnasus havde tvende Toppe, den ene Apollo, Kunstens Gud, den anden Bacchus, Begeistringens Guddom, helliget. Ogsaa havde Muserne der den Koryciske Grotte. Drøm. Naar man lagde sig til at sove paa hellige Steder, indspiredes man af Stedets Guddom: Digterne altsaa paa Parnas og andre Steder, Præsterne i Templerne, hvor Spaadomme indgaves dem, o. s. v.

v. 5. Pirene. Kilde ved Corinth, hvoraf Digterne ligesledes drak. Pirene var en Datter af Flodguden Achelous. Ved Neptun blev hun Moder til Leches og Kenchrias. Da Diana af Waade dræbte Kenchrias, jamrede Moderen derover saa utrøstelig, at hun forvandlede sig til en Kilde. Efter Athenæus og Strabos Vidnesbyrd skal dens Vand have været særdeles koldt og klart. Om denne Kildens Beskaffenhed, eller Moderens, Pirenes Sorg, eller de af uendelige Skrivelser blegnende Digtere — thi i Digternes Mængde og Længde satte man, da Emagen begyndte at forfalde, en stor Ære — har foranlediget Epithetet *pallidam*, er ikke klart; dog synes den sidste Forklaring at være den bedste.

v. 6. Bedbenden var Bacchus helliget. Hvis Afpræg er indt — slikker. Under Keiserne bleve berømte Digteres Bygninger opstillede i offentlige og private Bibliotheker, bekræftede med Bedbende eller Laurbær.

v. 7. Skjaldes Helligdom skal vel ikke her sigte til den Palatiniske Apollos Bibliothek; men snarere tages i abstract Betydning. Til de andre Poeters hellige, af Guderne selv, som de

troe, indblaste Digte føier jeg dristig mine Vers. Jeg har ogsaa Lov til at give min Skilling med i Lauget.

v. 12. Underfundig Skilling, som lokker Stymperne til at forsøge det, hvortil de af Naturen ikke ere skikkede: *negatus voces*, arles.

Nummærkninger til 1ste Satire.

Indhold.

Ikke maaskee uden Hensyn til Nero og hans bekjendte Kunstraferi rober Persius de Adeliges Korrupthed, som satte at deres Væ i at gjøre Vers, hvori, ligesom i Talerne paa Forum, Ingen agter det sande og ædle Udtryk og Sprog, men, idet Alt er anlagt paa at kildre det fordærvede Publikums Øren, og paa Braff og Bram, jager kun efter gammeldags Ord, sminkede Figurer, og affecterte Rhythmer. Efterat han derfor har gennemheglet saavel Tilhøreres, som Forfatteres Kvindagtighed og flette Smag, erklærer han, hvilket Slags Læsere han ønsker sine Satirer.

v. 1—12. Exordium. Om end Ingen læser mit Straffedigt; Sandheden vil og maa jeg dog sige dem.

v. 2. Sligt Hvo læser? Efter at Persius har udraabt sit: *O curas hominum etc.* forestiller han sig en Ven, som pludselig afbryder ham med denne Indvending.

v. 4. Polydamas. Den klogeste blandt Troianerne (Iliad. 22de Sang v. 100 seq.). Her ironisk for enhver streng Kritikus, som indbilder sig at være viis. Kvinder. Kvindagtige Romerske Mand, stolte dog af deres Troianske Herkomst. Mening: Hvad ændser jeg Daarers Daddel?

v. 5. Labeo. Accius Labeo var, efter Scholiasten, berøgt, men rost alligevel af sine Smagsbestægtede, for en pedantisk ordret Oversættelse af Iliaden og Odysseen. Samme Scholiast anfører følgende Version af Iliad. 4de Sang v. 35:

ἄμδν βεβράδοις Πριάμον, Πριάμοιό τε παῖδας

crudum manduces Priamum, Priamique pisinnoſ
(pisinnoſ obſolet Udtryk for pueros).

v. 8. Hvo er ikke i Rom? Nemlig ſmagløſ, eller: ſtultus eller: improbus.

v. 10. Vortkaſte Mødderne. Træde ud af Barndomsalderen, forlade dens Tilbøieligheder og Lege.

v. 11. Give vi os, naftet vort hele ſkammelige Levet, endda Mine af en gammel moraliferende Onkel, det vil ſige: ere vi oveni købet Hyklere. Jeg vil ei, fingeres Advareren at forſikre, hvorpaa Perſius ſvarer: Hvad ſkal jeg gjøre? o. ſ. v.

v. 12. *Sum petulanti ſplene etc.* Ordret: Jeg er en Grinebider — cachinno — med kaad Milt.

v. 16. Fødselsdags G. Som er foræret dig paa din Fødselsdag. Sardonyx var en af de ſaa Edelſtene, ſom ikke klæbde ved Boret, hvormed de Gamle forſeglede, og blev derfor meget brugt i Signetringe.

v. 20. Tituſſer. Romerſke Stormænd. Af Tituſ, et Fornavn, ſædvanligt blandt Adelen.

v. 19. Ikke — med klingende Stemmer o: Ikke med mandige, ſtarke, men med kjælne, kvindagtige, med hvilke de udſtøde Biſaldſraab, naar du deklamerer dine vellyſtige Verſ.

v. 20. Væve. Af Fryd.

v. 23. Nok, nok! Naar du endelig ſelv faaer nok af, og trættes af deres Biſaldſraab.

v. 24. Hvortil etc. Hvorfor, ſvarer Den, ſom Perſius tiltaler, ſkal jeg have ſtuderet, naar ikke Guurdeigen o: den Lærdom, ſom gjæver i mig, og vil, oppuſtende mig, viſe ſig for Andre; — naar ikke den vilde Figen (ſom, naar den groer ind i Mure, løſner og bryder dem), det er: ſamme Lærdom, bryder Leveren, kommer fra mit Underſte frem for Lyſet, og forſkaffer mig Berømmelſe? Perſius ſammenpækker gjerne til at udtrykke en og ſamme Mening, Lignelſer af forſkjelligt Slags.

v. 26. Blegghed — betragt. See, hvor bleg jeg har studeret mig. Skal jeg Intet have derfor? — O Sæder, o. s. v. udbryder igjen Persius.

v. 28. Fortsat Forsvar af den Grettesatte.

v. 29. Blive Dictat. Bruges som Skolebog. En Ære, han vilde dele med Horats og Virgil, som allerede dengang bleve læste i Skolerne (Juvenal 7de Satire, v. 226—27).

v. 30. See hist — gjenmæler Persius — sidder den fulde og forædte Romulide (Romeriske Stormand) og udsnævler sin Nøes over dine Tragoedier, en Phyllis (Ovid. Heroid. II, Phyllis Demophonti) og Hypsipyle (Ovid. Heroid. VI, Hypsipyle Jasoni). Agter Du Dette for en Ære?

v. 34. *Eliqvæt*. Egentlig lader udsløde, taler blødt og fjærlent. *Supplantat*. Ordret: spænder Krog for Ordene i sin Mund.

v. 40. Vore Fioler. Med Hensyn paa Dødningscoffrene paa Gravene, som bestod af Drikoffre, Blomster, o. s. v. Den Dødes Mænes fandt stor Fornøielse i Blomster, derfor ønsker En af Anthologiens Digtere (Analect. Brunckii Tom. 3, p. 303) at der maa vore Blomster paa hans Vens Grav:

Ἄνθεα πολλὰ γένοιτο νεοδμήτων ἐπὶ τύμβῳ

— — — *καὶ περὶ σοῦ πάντα γένοιτο βόδα.*

Du leer. Svarer igjen den Grettesatte.

v. 42. Folkets Mund. Folkets Bifaldsraab. Ceder o: Cederolie. Naar Bogen fortjente at bevares, smurte man Pergamentsrollen med dette Slags Olie, for at sikke den mod Møl. Saadanne Vers behøvede heller ikke at frygte for at komme i Kræmmerens Bod, og svæbes om en Makrel eller blive til Kræmmerens hund for Nøgelse (cfr. Horat. Epist. I. 2, ep. I. v. 271).

v. 47. Af Horn er ikke min Lever. Jeg er ikke ligegyldig mod Lovtaler. Leveren navne de gamle Digtere ofte som Affecternes Sæde, ligesaavel som Hjertet.

v. 50. Er her ei etc. Her o: i dette Bravo, i denne Apsplaus er Accii Slias, det vil sige: Man raaber jo Bravo end:

ogfaa naar Accius Labeo oplæser sin *Ilias* (vid. supr. v. 5); kjøndt denne *Iliade* er beruset af *Nyseurt*, nemlig den sorte *Helleborus*, der ogsaa brugtes som *Laxativ*, og var stærkere end den hvide, der anvendtes som *Vomitiv*. Den sorte vorede (efter *Plin. H. N. XXV, 21*) bedre paa *Helikon*, end paa *Anticyra*. Accius har da ikke drukket den himmelske rene *Begeistring* af *Hippokrene*, men beruset sig i *Helleborus*.

v. 51. *Elegi*. Betyder her ethvert vellystigt foragteligt *Digt*.

v. 52. *Diktert*. Til deres *librarii*, *Slaver*, som havde lært at læse og skrive. Thi *Herrerne* gide ikke selv skrive, men diktere deres *Poesier*, medens de efter *Tasselets* *Fraadsen* strække sig paa *Loibanken* af *citrus*, *Citrontræ*, kostbarere end *Guld*.

v. 53. *So: Myer* holdtes for en sød *Ret*. Du besidder dine *Klienter* og *Vordvenner* med et fedt *Maaltid* og aflagte *Klæder*, og vil endda høre *Sandheden* af dem angaaende dine *poetiske Produkter*. *Qvi pote?* (*Quomodo hoc fieri potest?*) Er det muligt? —

v. 58. *Held dig Janus!* (*Janus bifrons, Liceps, den bekjendte Guddom, om hvem Ovid. siger, Fast. l. I, v. 65:*

Jane biceps, anni tacite labentis origo,

Solus de Superis qvi tua terga vides.)

Da du har *Øine* bag saavel som for, saa vover *Jungen* bag din *Nyg* at gjøre *Nar* af dig: med *Fingeren* at efterligne et hakkende *Storkenab*, eller med *Hænderne* danne to bevægelige lange *Eselsoren*, eller række *Tungen* ud ad dig ligesaa langt som en tørstig *Appulisk Hund* — (*Appulisk*, fordi *Appulien* er af *Italiens* hedeste *Lande*) — men alt *Saadant* kunne *3* *Patriciske Poeter* vente eder, hvor fedt *3* end *traktere* eders *Snyltegjæster*, og hvor høit disse end i eders *Paahør* prise eders *Vers*.

v. 63. *Hvad* siger *Folk*, o: disse samme *Vordvenner?* *Naturligviis* intet *Andet*, end at *Versene* flyde, o. s. v.

v. 64. *Nu, først nu. Nu først, nu endeligen* er den store *Poet* fremstaaet, som er i *Stand* til at *levere* slige fuldendte *Mesterværker*.

v. 65—66. Kritiske Regle. Metaphor, tagen af Vildhuggerkunsten, da man efter Sammenfoiningen af visse Dele lod Kanten af Reglen gaae over Fugerne, for at undersøge Sammensætningens Tæthed og Glæthed. Rødkridt. En anden Lignelse, hentet fra Tømmermesteren eller Steenhuggeren, som ved en med Rødkridt overstrøgen og strammet Snor betegner den Linie, hvorefter der skal hugges.

v. 69. Grunden til Smagens Fordærvelse bliver lagt alle rede i Skolerne. Poge, som endnu neppe kunne sladdre deres Græsk, (med det græske Sprog begyndtes for det meste Underviisningen i de Romerske Skoler, saa at Drengen ofte havde læst sin Homer før nogen Bog i Modersmaalet) som ikke engang ere i Stand til at beskrive en Lund, eller andre simple landlige Gjenstande, drives til, langt over deres Evner, at udføre (adferre, proferre, scribere) sublime episke eller tragiske Emner af den heroiske og mytiske Tidsalder (sefr. Juvenals 7de Satire v. 150:

Declamare doces? O ferrea pectora Vecti,
Cum perimit sævos classis numerosa tyrannos!

Rhetor du er? — Af Jern din Varm, o Vectus, maa være,
Slaaer en talrig Klasse ihjel de grumme Tyranner!

Denne hele Satire er en interessant Skildring af det Romerske Skolevæsen og Rhetorerens (Beltalenhedslærernes) samt Grammatikernes Kaar).

v. 71. Mættede. Velhavende.

v. 72. Pales. En Gud eller Gudinde for Kvæget og Hyrderne, hvis Fest Palilia (eller Parilia, af pario) helligholdtes den 21 April, den Dag, paa hvilken Rom skal være anlagt. Paa denne Fest rensede sig (i religiøs Forstand) Landmændene ved at springe over brændende Høbundter.

v. 73. Hvorfra Remus, unde Remus 3: ex quo rure Remus oriundus est. Paa Landet i den frie Natur, ikke i græske aandsforkvællende Rhetoreres Skolestuer opvoorte Remus, Dictatoren Quintius Cincinnatus (Liv. III, 26) og andre store Romere.

v. 74. Skjælvende. Af Gilsfærdighed og Glæde, da Senatets Bud kom til hendes med Markarbeide beskæftigede Mand og hilste ham som Dictator.

v. 75. *Euge, poeta!* Ironisk bittert. Begynder Drengen med at declamere om Heroer, for han er bekendt med den simple Natur, kan man slutte, hvilket forskruet Slags Poet han maa blive.

v. 76. Digteren tager nu fat paa den affecterte Forkjærlighed for de Gamle (sef. Horat. Epist. L. 2, ep. 1). Accius og Pacuvius, Samtidige (omtrent 200 Aar f. Chr.) og tragiske Digtere. Mæret. Hvem Mærerne staaer ud paa, gammel og skrumpen, i samme metaphoriske Betydning, som vortet. Vri: se is Tragoedie af Accius, hvortil Emnet var taget af Iliadens 1ste Sang.

v. 77. Antiope. Tragoedie af Pacuvius. Antiope var gift med den Thebanske Konge Lykus, som forskød hende, fordi hun blev elsket af Jupiter, og tog i hendes Sted Dirce til Gemals inde, af hvem Antiope maatte udstaae grusom Behandling.

v. 78. Sig paa Kummeren støtter. Urimelig Metaphor, thi man støtter sig kun paa Noget for at finde Lise. Meningen skal være: hvis Hjerte er beklemmt af Sorger. Om Persius har skrevet disse Ord ud af Pacuv., eller selv sammensat dem, for at satirisere over hans gammeldags haarde Poesi, kan ikke vides. Imidlertid omtaler Cicero Pacuv. med Agtelse (de Fin. l. I, c. 2: *Qvis Ennii Medeam et Pacuvii Antiopam contemnat et rejiciat?*) — og Persius foragter heller ingensunde hine Gamle, men kun den væmmelige Forkjærlighed for dem, og det Pedanteri hos hans Tids Modepoeter, at efterabe deres forældede Mæneer.

v. 82. Glattede. Kvindefarlene i det gamle Rom glattede sig, som bekendt, og afreev Haarene med Pimpsteen paa Bryst, Arme og Been. Trossulus. Fordum et Hædersnavn for Nidderne, der under Kongerne hedde Celeres, siden Flexumines, derpaa Trossuli (Plin. II. N. l. 32, c. 2) fordi de engang, uden

Hjælp af Fodfolk, havde indtaget en Etrurisk Stad af samme Navn. Dette varede til Gracchernes Tid. Derefter blev Navnet foragteligt, og fik Betydning af Petitmaitre, Friskfyr og deslige. Hovet ror. Braske med din kunstlede Betsalenhed.

v. 83. Vortjage Færrerne. Forsvare i en farlig Proces. Graanende Hoved. Som af sig selv vækker Medlidenshed, og derfor gjør din kunstlede Pathos overflødig.

v. 85. Ait, nemlig accusator. Hvad, nemlig gjør Pedius. Skrabte. Afslæde efter Kunstens Regler.

v. 88. Skibbrudskvad. Den i tilstudsede Figurer foredeklamerede Sorg rorer mig ligesaa lidt, som den Skibbrudne, der (efter en hos de Gamle bekjendt Skik) kommer med sin Tavle, hvorpaa Skibbruddet staaer malet, og fortæller mig i Sang sin Ulykke, beder mig syngende om en Almisse, thi Mange gif saaledes om uden at have lidt Skibbrud.

v. 91. *Nocte paratum. Operose elaboratum.* Meisommelig med natlig Flid udarbejdet Netstale, som ei paa en simpel naturlig Maade søger at vække Medynk.

v. 92. En Indvending, Persius lader sig gjøre af Den, som vil forsvare hans Tids Versmagere. Stavelsesmaal, siger Denne, og Rhythmus er dog nu uddannet til den meest ørefsmigrende Betsklang. — Hvad det følgende Sted, fra v. 93 til v. 102 angaaer, henviser König i sin Kommentar over Persius til en Afhandling over Stedet i Comment. Societ. Philol. Lipsiensis, T. I, P. 2, p. 103 af Prof. Meister, og vist nok synes det ogsaa at lægge Interpretationen mange Vanskeligheder i Veien. König mener, at vi slet ikke kunne høre Klangens af de Gamles Vers, og at Persius, den barste Stoiker, er bister over en Blødhed og Bølløstighed i disse Linier, som vi ei ere i Stand til at fornemme. Imidlertid ligger dog nok den Blødhed, hvorover vor Satirikus ærgres sig, allermeest i Homocotelesterne, eller Dimene, som de Gamle ansaae for kvindagtig Klingklang, men som Nero elskede, thi Versene have uden Tvivl hiin keiserlige artilex til Forfatter.

Disse Niim ere: *Attin* — *Delphin*; — *longo* — *Appennino*; — *Mimalloneis* (udtal: nīs) — *bombis* — *corymbis*; — *vitulo* — *superbo* — *Echo*.

v. 96. "Baaben og Helten". Begyndelsen af Æneiden. Med andre Ord: Er Virgils Æneide ikke at ligne med en gammel knudret Bark imod flige silkebløde Sager? — Skum og Bark, som ofte hos Persius, to Lignelser ved Siden af hinanden. Ud; kugte. Af Solen.

Jovrigt er, efter Hr. Etatsraad, Ridder Thorslacius's Mening, det hele Sted taget af et Drama af Nero, betitlet: *Attis*, sive *Bacchis*, og Hvo der vil have noiere Oplysning om disse af Persius anførte keiserlige Vers, maa gjennemlæse de didhenhørende lærde og skarpsindige Bemærkninger i hiin Forfatters *Opuscul. Academ. Vol. 4, p. 44—48.*

v. 106. Ikke han banker sin Pult. Der er ingen Kraft og Marv i hans poetiske Produkter.

v. 107. Hvad dog etc. Tænker Forfatteren sig, som Advarsel af en god Ven.

v. 110. Det hundske Bogstav. Nemlig Bogstavet N. Her knurrer man ad dig, som Hunde.

v. 112. Sit Skarn, ligesom nedenfor jert Band, vil i høflige Udtryk sige: Ingen maa fordrifte sig til at satirisere over de Store.

v. 113. Mal to Snoge. Fordi man tænkte sig et Steds Genius, eller Skytsgud under Skikkelsen af en Slange. Formodentlig har det været Skik at male et Par i hinanden slyngede Snoge, hvor man vilde betegne Helligheden af et Sted, der ellers kunde blive anseet for profant (Heyne til Virg. Æneid. 5, v. 84).

v. 114. Lucilius. Romersk Satiriker (omtrent 100 f. Chr.) hvis Værker ere tabte. Juvenal ligner hans Satire ved et draget Sværd.

v. 115. Lupus og Mucius. Berøgtede Personer af Adelen, som Lucilius har taget fat paa. — Brød sin Kindtand.

Ikke: kom tilfört ved at angribe dem; med beed saa glubst i dem, at Tanden gik i Stykker.

v. 116. Flaflus. Horatius.

v. 121. Midas. Bekjendt Fabel af Ovid. Metamorph. 11te B. v. 90 seq. — *Mida rex*. Repræsentrant for enhver Stormand, der fortjener Satirens Nap.

v. 123. Ilias. Ikke af Homer, men en saadan, som den af Accius Laeoe (sef. v. 50) eller andre flige Produkter.

v. 123—134. Til Slutning erklærer Digteren, hvilke Læfere han ønsker sig: dem nemlig, der have dannet deres Smag ved Læsningen af de gamle Attiske Komoediekrivere Kratinus, og den Cover Menneffernes Daarligheder) vrede Eupolis, og den høis mælende Olding, ventelig Aristophanes. — Dette, hvad jeg skriver. Kogt. Noget bedre, ikke raat. Didfra. Fra Læsningen af de ovennævnte græffe Komiker. Uddampet Øre. Renset Øre, og reen Smag. Græffernes Tøfler. Græffe Lærde, som Ungdommens Underviisning for det meste var betroet, gik ikke saa elegant klædt (ikke s. Ex. med saa smukt Fodtøi) som de Romerske adelige Herrer, der altsaa ofte spottede dem. Ita: liske Hæder. Jus Italicum, mere indfrænkret, end Jus Latii, som igjen var en ringere Vorigerrettighed end Jus Civitatis. Arrestium. Lille By i Etrurien. Høie. Ironisk. Edilis. Om: trent hvad vi kalde Politimester. Edict. Prators Edict o: For: rum. Jeg udelukker dem fra alle videnskabelige og digteriske Sys: ser og overgiver dem om Formiddagen til verdslige Forretninger eller Dagdriveri paa Forum, og om Estermiddagen til Skjogen Callirhoe.

Numcerkninger til 2den Satire.

Indhold.

I Anledning af sin Wens, den lærde og vise Macrinus's Føbelsdag flidrer Digteren de Macrinus modfattede Menneffers Ugudelighed, Dver:

troisthed og Laabelighed i deres Bønner, Offer og Offere til Gu-
derne. Til Støtning viser han, hvilken Offergave der maa være Gu-
derne meest velbehagelig. — Meget interessant er det at sammen-
ligne denne Satire med Juvenals fortræffelige 10de Satire og med
Platos anden Alkibiades.

Anmærkninger.

v. 1. *Macrinus*. Ubekjendt. Scholiasten kalder ham *Plotius Macrinus*, og fortæller at han var en lærd Mand, som bar faderlig Kjærlighed til *Perseus*.

Stenen. Efter en Skik hos Eretenserne eller Thracerne (Plin. H. N. l. 7, c. 40), kastede man en hvid Steen for hver lyk-
kelig Dag, og en sort for hver ulykkelig i en Krukke, og sammens-
regne dem ved Aarets Ende. Man betegnede ogsaa Dagene med
Røde og Kul (Horat. Od. lib. 1, Od. 36, Satir. l. 2, Sat. 3,
v. 246. Catull. LXVIII, 148 etc.).

v. 3. *Genius*. Dyrkedes især paa Fødselsdage. See Heys-
nes Anm. til Tibull, I, 7, 49, Propert. III, 8, 12, Horat. Ep-
l. 2, ep. 2, v. 187, samt flere Horatianske Steder angaaende
denne Guddom. Den anraabtes paa Fødselsdage om Held for det
øvrige Liv; dens Offer var da Wiin og Blomster.

Kjøbslysten. Du er ikke den Daare, som troer, at han
ved kostbare Offringer kan tilkjøbe sig Gudernes Gunst.

v. 5. *Røgelseskarret*. Synecdochisk Udtryk istedetfor Per-
sonen, den Offrende selv.

v. 10. *Ebullit*. Gammel Form for: *ebullierit*, af *ebul-*
lim, for: *ebullierim*. Stærk, men, som mig synes, meget smuk
Metaphor. Det prægtige Liigtog ligesom udbobler af den Dødes
Pallads. Konges Læsemaade: *ebullit patruus, sc. animam, præ-*
clarum funus, er vistnok mattere.

v. 11. *Herkules*, *πλουτοδοτήρ*, Rigdommens Giver, eller
Skattegravernes Præsæs, efter den Horatianske Scholiast *Acron*
(Horat. Serm. lib. 2, Sat. 6, v. 13, ed. Döring).

v. 13. Slettede ud. Næmlig af Testamentet. Gid han snart maatte døe. For at undskyldte sit ugudelige Ønske, føier han til: han er jo desuden flabet, o. s. v.

v. 14. Merius har havt tre rige Koner, hvis Penge han har arvet. Hvorledes han er blevet af med Konerne maa han selv bedst vide. Den her talende Person priser altsaa Merius lykkelig, at han alt er færdig med de tre, og kan faae sig den fjerde med ligesaa riig Medgivt. (Sfr. Juvenal. Sat. XIV, v. 221:

Elatam jam crede nurum, si limina vestra
mortiferâ cum dote subit. Quibus illa premetur
per somnum digitis! — —

og den hele mesterlige Perikope om Gjerrighed fra v. 107 i samme Satire til Enden.

v. 15. At vaske sig før man foretog nogen hellig Ceremoni, var en allerede i Homers Tid almindelig Skik (sfr. Juvenal. Sat. 6, 523, og fl.).

v. 16. Matten. Ethvert Slags natlig Besmittelse.

v. 18. Hvad er din Tanke om Jupiter? Du anseer ham dog vel idetmindste for bedre end Staius? (En uden Tvivl paa den Tid berøgtet Nidding, men om hvem vi forresten Intet vide). Men om du betroede Staius dine Ønsker, vilde selv en saadan Skurk blive forbanset og raabe: "o Jupiter"! Hvormegen større Affky maa da ei Jupiter selv betages af, naar han hører dine Ønsker, og forskædet udraabe sit eget Navn?

v. 22. Slaac. Besvære.

v. 24. Troer du, at fordi Jupiter ikke rammer dig med sit Lyn (hellige Svovl), du derfor kan nappe ham i Skjæget — gjøre Nar af ham?

v. 26. Sted. Driftig Metaphor istedet for Menneske. Et Lynr amt Sted var helligt, blev indhegnet, efterat et Faar var offret for at forsone Guddommen. Dette Offer viser, at Stedet er helligt, og byder altsaa at det bør skyes. Hvorfor ellers Lynet kaldes Svovl, seer man af Plin. Hist. Natur. lib. XXXV,

cap. 15: Fulmina et fulgura sulphuris odorem habent, ac lux ipsa eorum sulphurea est. *Ergenna*. Et Hetrurisk Navn paa den Præst, som med særegne Ceremonier forrettede lige Offeringer, og Haruspicer, spaaende af Faarets Fibrer.

v. 30. Øren. Bønhørelse.

Lunge og Melk nævnes istedet for ethvert Slags Offeringer.

v. 31 seq. Naar et Barn skal gives Navn, offrede Familien til de to Ægtestands Guder, Picumnus og Pilumnus, samt til Gudinden Cunina, spæde Børns Beskytterinde. Denne Høitid holdtes, naar det var en Dreng, den niende Dag efter Fødselen, og var det en Pige, den ottende Dag. En gammel Mor moder, eller Moster tog da Barnet af Buggen og med haa n e n d e Finger (det er: den midterste, som brugdes til at pege paa Folk) bestrøg Barnets Pande og v a a d e Læber (som altid et spædt Barns Læber ere) med Spyt, hvilket ansaaes for at have en lustreende Kraft, og at kunne stand se, tilintetgjøre Virkningen af brændende, det er: onde, forherende Pine, samt anden skadelig Trolddom. cfr. Virgil. Georg. I. 2, v. 196.

v. 35. Svinger Barnet. Hæver det op mod de ovennævnte tilstedeværende Guder.

v. 36. Sender sit magre (usle, daarlige) Haab til L. Mark, eller C. Volig. Ønsker at Barnet engang, som en riig Mand, maa komme til at eie ligesaa store Landgodser, som Licinius, og boe i ligesaa prægtigt Pallads, som Crassus. Om denne Lic. er, efter Casaubons Mening, Lic. Stolo (Liv. VII, 16) eller maaskee snarere den rige Licinius, Augusts Frigivne, som Juvenal omtaler, Sat. I, v. 109, og Sat. XIV, v. 306, — og om der ved Crassus skal tænkes paa ham, der tilligemed sin Hær blev nedhugget af Partherne, kan ikke vel afgjøres.

v. 40. Hvide Klæder hørte til Offerhøitider.

v. 41 seq. Du beder om Sundhed, Du Taabe, og nedbryder den selv ved Fraadsferi.

v. 44 seq. Ligesaa taabeligen ønfter Du Rigdom af frugtbare Kvæghjorder, skjønt Du ved hyppige og store Offerlagtinger forhindrer Guddommen fra at opfylde Din Begjæring.

v. 45 Henter. Kalder til Hjælp. Fibren. Synes dochiff for Offeringen. Mercurius gav huuslig Velstand og Rigdom. cfr. Horat. Sat. II, 6, 4. Homer. Iliad. XIV, 489 seq.

Penaterne. Huusguderne.

v. 51. Skillingen sukker. Den sidste Skilling sukker over at den nu heller ikke kan ligge i No. I Prosa: Daaren sukker, naar han endelig maa gribe til den sidste Skilling.

v. 52. Naar jeg vilde forære Dig Guld og Sølv, vilde Du svæde af Glæde. Nu slutter du fra dig selv til Guderne, og troer at kunne ved kostbare Tempelgaver bestikke dem til at skjænke dig det, hvorefter du anraaber dem. Fede Guld. Ikke glindsende just, men tykt.

v. 54. Lætari antager man bedst, med Casaubonus, for infinit. histor.

v. 55 seq. Derfor forgylde du (belægger med tynde Guldsplader) Gudernes Billedstatter. Ovationens Guld. Guld erobret i Krigen. Ovationen var, som bekendt, en Triumph, skjønt i ringere Grad.

v. 56. Brødrene. Scholiasten fortæller, at i Vuegangen til den Palatinske Apolls Tempel vare Billeder af de 50 Danaider, og ligeoverfor dem, under aaben Himmel, ligesaamange Billedstatter tilhest af Egyptus's Sønner. Nogle af disse Billeder gave Forudsigelser i Dromme, naar forlangtes.

v. 57. Drøm meest fri for Snue, det er, som ikke reiser sig af legemligt Udebeholdende, og altsaa, efter Mængdens Tro, en sandsigende Drøm.

v. 59 seq. Guldet (fordi man ansaae Guderne for ligesaa gjerrige, som Menneskerne) har fortrængt af Tempelne de gamle simple Kar af Ets og Leer. Tuskisk. Fordi Romerne havde fra Etrurerne (Tuscerne) næsten alle Religionsceremonier, og

dertil hørende Kar, i hvis Forfærdigelse disse udmærkede sig. *Impulit* ∴ pepulit. *Mutat.* Guldet ombytter de simple Leerkar, nemlig: med sig selv.

v. 63. *Kjødklump.* Menneſte.

v. 64. Denne, nemlig *Kjødklump*, Menneſtet, har opfundet mangan Overdaadighed — har lavet vellugtende Salve af *Olie* og *Kasia*, og derved fordærvet *Osiens* naturlige Reenhed; har ligeledes fordærvet *Uldens* Simpelt ved *Purpurfarven*, o. s. v.

v. 66. *Glødende Maſſes* etc. Denne ſamme *Kjødklump* opgraver *Guld* og *Sølv* og adſkille den glødende *Maſſes* *Arer*, det er: diſe *Metaller*, ved Hjælp af *Ilden*, fra den raa *Jord*.

v. 68. *Benytter.* Menneſtet bruger dog ſin Overdaadighed, men hvad ſkulle *Guderne* dermed?

v. 70. Naar en *Pige* ſkulde giftes, forærede hun *Venus* ſine *Dukker*, ligesom *Gladiatoren*, naar han ikke længere ſægtede, ophængte ſine *Waaben* i *Herkules's* *Tempel*, og frigjorte *Slaver* indviede deres *Lænker* til *Huusguderne*.

v. 71. *Suurſiede* ∴ vanſægtede *Aſkom*.

v. 72. *Messala* (*M. Valerius Corvinus M.*) for enhver *Romerſk Stormand* (vid. *Liv. VII, 26 seq.*).

ſad. *Dofferſad*.

v. 75. Da vil det ſimpleſte *Dffer* være *Guderne* velſchageligt.

Ummærkninger til 3die Satire.

Indhold.

Strang *Stoiſk* *Advarſel* og *Fermaning* til den forbarvede *Romerſke* *Ungdom*, ikke at overgive ſig til *Dovenſkab* og det fornemme *Livs* *Kjærlighed*; ikke at anſee *Fædrenemidler* og *Byrd* for det *Vigtigſte*, men med *Alvor* henvende *Sjælen* til den ſtrange *Philosophies* *Dogmer* og *Moral*, der helbrede *Sindets* *Sygdomme* ligesom *Lægekunſten* *Legemets*.

Ummærkninger.

v. 1. Den barſte *Stoiker* vækker ſin *adelige* *Elev*.

(5)

v. 2. Vindue. Vindueslaager. Udvidende, som synes at udvide.

v. 4. Skygge. Paa Solstiven.

v. 6. Under Elm er Kvæget. Det er alt den hede Middageftund.

v. 7. Er det sandt? Raaber den vaagnende Dove til en Ven. Unus comitum: en af de ledsagere, Hovmestere, Philosopher, som lønnedes i fornemme Huse, for altid at være om Børnene; sædvanlig Græske Philosopher.

v. 8. Glasklar. Formedest dens Glands. Saaledes heder den Horat. Sat. II, 3, 141, splendida. Disse ere Digterens Ord.

v. 9. Arkadisk Hjord. Hjord af Esler.

v. 10. To Slags Farver. Pergamentet var hvid paa den ene Side, og gul paa den anden, hvor de affkræbte Haar havde været.

v. 11. Man skrev ikke med Pennesjær, men med Rør, og brugde helst et Slags Egyptiske Rørpenne med mange Knuder eller Knæer paa.

v. 16. Naar du ikke vil tee dig som en raff flittig Yngling, saa vær hellere et virkeligt Barn, lad Maden tygge til dig, lad dig vred og skrigende lulle i Soven af Mama. Naar du vil være et Barn, bør du ogsaa behandles som et saadant.

v. 20. Svinder. Bliver til Jngenting, til en Ueling.

v. 24. Hjul. Pottemagerhjul.

v. 26. Frygter du da? Ironisk. Er du velhavende, mener du, har du nok Lov til at dovre. Et Gad, som kan dyrke din Arne. Et Gad, med hvilket du kan dyrke, af hvilket du kan ofre til Hnuseguderne paa din Arne.

v. 28. Tuskiisk Stamtræ. Ældste Adels, hvis Aner udspringe fra Etrurien allerede før Roms Anlæg.

v. 29. Sigter til Ridderens Tog forbi Censor, naar denne hvert femte Aar holdt Mønstring og Folketælling, census. Tra:

bea, Purpurstrøbet Toga, som Ridderne bære. I Træbea
klædt o. s. v. Med simple Ord: fordi du er Ridder, er af Adel.

v. 30. Stads. Textens phaleræ er egentlig Ridderhestens
Stads.

v. 31. Natta. Et Tilnavn for Pinarierne (Tacit. Ann.
IV, 24). Maaſkee her kun et almindeligt Pøbelnavn.

v. 33. Han ſkyldfri er. Man kan ikke regne ham det
tilsonde, thi han kjender intet Vedre, — men du, hvem Moralen
daglig læres, kan ikke undſkyldte dig.

v. 39. Bekjendt er den Agrigentinske Tyrans Phalaris's
Kobbertyr, hvori han ſtegte Menneſker. Ligeledes den Syraku-
ſanſke Konge Dionysius, og hans Hofmand Damokles, der lov-
priste Herſkerens Lykke, hvorfor Dion. lod ham i Kongepragt præ-
ſidere ved Taffelet, men hang et draget Sværd i et Heftehaar over
hans Hſe (Cic. Tusc. Qvæst. V, 9).

v. 44. ſeq. Som Varn ſnurte jeg ofte Pinene, og lod,
ſom om jeg havde ondt i dem, for at ſlippe for det beſværlige Sko-
learbeide at ſkrive og deklamere en opdigtet Tale af den døende Cato
— (en Feil, Lærerne begik, at lade tinaars Dænge forſøge ſig i den
høiere Beltalenhed) — men du er ikke længere et Varn, du er
Yngling, og kan ikke undſkyldte dig med Varndommens Gang til
Lege og Tant.

v. 47. Svedende. Af Glæde, eller af ængſtlig Forventning.

v. 48. Ser Pine. Paa Tarninger, det bedste Kaſt, ſom
kaldtes Venus. Det ſletteſte Kaſt hedde Hunden, canis.

v. 50. Gnavede bort. Hvormeget Tab det voldte. Hals
paa Krukken. En Leeg, hvori man i en vis Afſtand maatte
kaſte ſ. Er. en lille Steen eller Nød ned gjennem den ſnevre Hals
af en Krukke. See Lubini Comment. in Persii Sat.

v. 51. Buxbom. Top af Buxbom.

v. 53. Viſdommens Gang. Den berømte Vægang i
Athen, hvor Polygnotus havde malet det Marathoniske Slag, og

hvor Chrysippus og Zeno underviste. Med andre Ord: Du er underviist i den Stoiske Philosophi.

v. 54. Klippet Ungdom. Unglinger, som oplærtes i den Stoiske Skole. Stoikerne klippede Hovedhaaret tæt af, men lod Skjæget vore, — levede desuden yderst tarveligt, s. Ex. af Valgfrugt og Meelkage, og hærdede Legemet paa enhver Maade.

v. 56. Samiske Bogstav. Pythagoras, den berømte Philosoph fra Samos, lignede det menneskelige Liv ved det græske Bogstav γ . Den nederste Streg er Barndommen, hvis Tilboieligheder endnu ikke have udviklet sig, indtil Mennesket naaer Unglingsalderen, det Punkt hvor Bogstavets Arme udbrede sig, af hvilke den høire peger paa Dydens, den venstre paa Lastens Wei (Servius ad Virgil. *Æn.* VI, 136).

v. 63. At Helleborus ogsaa brugdes mod Battersot, veed man af Plin. H. N. XXV, 22.

v. 65. Naar du møder (standser) det kommende Onde, behøver du ikke at tye til Lagen, som, naaget du lover ham Dyrger af Guld, ikke kan frelse dig fra en uheldbredelig Sygdom. Craterus, siger en gammel Kommentar til Horat. Sat. II, 3, 161, var en udmærket Læge i August's Tid, altsaa her isædedetfor enhver berømt Medicus.

v. 68. Vædt om Maalet. Lignelse taget af Veddekjærstjerne i Circus, hvor man, ved at dreie Vognen om Maalet, maatte vogte sig for at tørne an, og brække Axelen. *Metæ mollis flexus*, er altsaa den Wises blide Endeligt, hvis Sjæl ikke knuses af Dødsfrygt. Hvorfra. Gjennem hvilken Bane man naaer Maalet, og dreier saa sikkert om det. Sigter til de Veiledninger, den opviede Stoa giver Mennesket paa Livets Stadium.

v. 72 seq. Mid ei søl etc. Misund, som en sand Philosophiens Dyrker, ikke Andre deres verbøslige Kunster, hvorved de fortjene sig Rigdomme (til Exempel nævner han især Sagførernes Kunst), men søg dit Livs Lyst i Studeringer, og vær tilfreds med et tarveligt Udkomme. — *Μαηα*. Et Slags Havfisk.

v. 77. Centurion. Kapitein. Af Bukkenes Slægt. Laadden og vild, som Krigsmand, modsat de med Pimpsteen glatte Herrer af den fine Verden.

v. 79. Arcefilas. Berømt Attisk Philosoph, Stifter af academia media.

v. 83. En gammel etc. En eller Anden, jeg veed et Hjem, af Oldtidsphilosopherne.

v. 84. Et af de ældste Axiomer. Efr. Lucret. L. 1, v. 151. Nullam rem e nihilo gigni divinitus unquam.

v. 88, seq. Ligesom den legemlig Syge, naar han foragter Lægens Raad, bøder for sin Letsindighed og Umaadelighed med Livet (v. 88 til v. 107), saaledes udsætter Den sig for aandelig Forbærvelse, som foragter Philosophiens Læreregler (v. 107 til Enden). Denne Sætning udføres dialogisk.

v. 91. Der som tredie Nat, etc. Dersom han blot ser sig nogenslunde bedre, lader han igjen haant om Lægen og begynder sit forrige Levnet.

v. 92, seq. Han et rigere Huus — beder. Da det var Skik, at Patroner sendte deres syge Klienter styrkende eller vedkvægende Mad og Drikke. Maadelig tørstende, antager jeg, med Casaubonus, for en maadelig stor Flaske. Men, skjøndt han ikke fylder saa meget i sig, som han ellers pleier, koster det ham dog Livet, da han desuden gaaer i Bad, hvilket var farligt i Febersygdomme. Surrentiner. En Kampanisk Viin, en af de ædleste; den blev ikke drukket før den havde ligget i fem og tyve Aar.

v. 94. Hør. Enten den gjenkommende Læges, eller en advarende Vens Ord.

v. 97. Nu er Naden til dig. Nemlig at blive min Værge; men dette maa forstaaes ironisk. Vilder du dig ind, at du kan oplaste dig til min Værge, da jeg for saalænge siden er blevet myndig?

v. 103. Vasuner hørte til Liggpompen, men af dette Sted at slutte, synes de ogsaa at have været brugte strax efter at den

Syge havde opgivet Anden, for, tilligemed Lysene, at tilkjendes give Publikum Dødsfaldet.

V. 106. En nybagt Hob af Kviviter. Den Af dødes af ham frigivne Trælle. Med bedækkede Føser. Slaver fik ved deres Manumission en Hat paa Hovedet, som Frihedstegn.

V. 107, seq. Sjæleskrantningen fingeres at blive ærgerlig over denne Sygehistorie, som ham uvedkommende, da han ingen Feber har, og udbryder derfor mod den formanende Stoiker med det foragtende Udtryk: Elendige! Føl min Puls! Feiler jeg Noget? — Vel ikke paa Legemet, gjenmæler Prædikanten, men desto mere paa Sjælen. Ifald du etc. Det er: Weed du dig fri for Pengebegjærighed, Vellyst, Kræsenhed, Frygt, Brede?

V. 112. Udbrystet af Almuesoldet. Grovt Brød.

V. 114. Ved Byld maa naturligtviis ikke forstaaes nogen virkelig Byld, men en tjælen, forvent Gane.

V. 118. Den af Brede Rasende kan træffende ligned med hiin af Furierne efter Modermordet forfulgte Orestes, som gav de gamle Tragiker Æschylos, Sophokles, Euripides o. fl. saa runz delige tragiske Emner.

Anmærkninger til 4de Satire.

Indhold.

Under Sokrates's Person, som irettesætter Alkibiades, snærter Digteren (som de fleste Commentatorer mene) maaſkee især Nero, men overhovedet ogsaa Enhver, som i taabelig Tillid til sin fornemme Byrd griber Statsroret, uden at hans Arm har den dertil fornødne Kraft. Denne Daarſkab kommer deraf, at man kjender og revser kun Andres Uæstethed, ikke sin egen. Lær derfor at kjende dig selv, grib i din egen Varm og søg at opdage din Brøst og dine Feil. — Hovedtanken er altsaa denne: Hvo som vil regjere Andre, maa først lære at regjere sig selv.

Anmærkninger.

V. 10. Ironisk. Etenim — det ironiske γὰρ — for scilicet.

v. 12. Passeren. Regula ma, efter Casaubons Bemærkning, her betyde det samme som norma, γνόμεον, Vinkelsmaal.

v. 13. Bogstavet Theta (Θάνατος) satte, siger Scholiasten, Dommerne ved Dens Navn, som de dømte til Døden.

v. 16. Navnet Anticyra havde to græske Stæder, den ene i Thessalia Phthiotis paa Dita; Bjerget, den anden i Phocis ved Søkysten. Vegge dreve stærk Handel med Helleborus, som vorede i deres Omegne. Anticyra altsaa her ved Metonymie istedetfor Helleborus. See Sat. 1, v. 50 Anmærkn. Med denne Medicin helbredede man, som bekjendt, ogsaa Afjindighed. Horat. Epist. l. 2, ep. 2, v. 137.

v. 20. Jeg Dinomaches (Søn) er. Jeg nedstammer, som en Søn af Dinomache, fra Alkæonidernes høiadelige Slægt (Plutarch. Alkib. 1ste Kap).

v. 21, seq. De mange og ubortryddelige Vanffeligheder, Kong finder ved dette Sted, kan jeg ikke ansee for virkelige. Meningen er uden Tvivl: Den pjaltede Kjelling Vaucis (det vil sige, den laveste Pøbel) er ligesaa klog som du (ironisk for ligesaa taabelig); hun sætter Livets høieste Lykke i lækker Mad og Solskin, du ligeledes. Men bilder du dig ind, som en kjælen Yngling at kunne udholde de Anstrængelser, som Statsbestyrelsen kræver? Ocy-mum var et Slags Urt, som skulde saaes under Skjeldsord og Forbandelser (Plin. Hist. Nat. l. 19, c. 7, Nihil ocymo fecundius: cum maledictis et probris serendum præcipiunt, ut lætius proveniat), og ocymum cantare kan vel siges, ligesom canere receptus, (Ovid. Metam. l. 1, v. 340) Accusativ for Dativ. Men nu har Kjellingens ingen nærmere ved Haanden at udskjelde, end Huustrællen: sølgelig gaaer det ud over ham. Saaledes forklarer Casaubonus Stedet. Lubinus derimod gjør Vaucis til en Sælgekjelling, der raaber med Urter, hvoriblandt ogsaa ocymum, indbydende Trællene, der komme paa Torvet for at hente Husets Fornødenheder til deres Herskab, med høi, syngende Nøst til at kjøbe.

Dum ne, Dum modo ipse mihi concedas vicissim, non magis te sapere, quam pannuceam B.

V. 24, seq. Vi see Andres Feil, ikke vore egne. Sigter til den bekjendte Fabel af Phædrus om de to Randsler, l. IV, Fab. 9. Af Mangel paa Selvkundskab reiser sig hiin Selvtillid, hiin Zndbildskhed, som forfører os til at troe, at vi ere dygtige i Ting, hvortil vi dog mangle enhver Evne, som f. Ex. til at regjere en Stat. Spørger du En, om han kjender den rige Gnier Vectidius? saa vil han strax være enig med dig i, at han er født under Guder nes Harm, o. s. v.; men har du selv henlagt dig i Solen for at doune, saa vil der igjen findes den, som spytter for haare nende ad dit Levnet. Denne Blindhed for dine egne Feil, idet du med saa skarpt Blik stedse bemærker Andres, gjør derfor ogsaa, at du anseer dig selv for en duelig Statsmand, skjøndt du ikke er andet end en vellystig Dagdriver.

V. 25. Cures. Vy i det Sabinke. Vectidius er forresten en ubekjendt Person.

V. 27. Dæmon. Det samme som Originalens Genius. See Anmærkn. til 2den Sat. v. 3.

V. 28. Nag ophænger etc. Korsvei *compitum*, et Sted, hvor fire Veie stødte sammen, var helliget Laverne (Ovid. Fast. V, 140, og Sveton. Octav. c. 31, som fortæller, at August blandt andre af Brug gangne ludi, ogsaa gjenindsførte ludi compitalicii). Man opreiste der Altre og Kapeller for disse Guder paa alle 4re Hjørner. To Gange om Aaret anstilledes deres Høitid. Compitales lares, siger Sveton., l. c., ornari bis anno (Octavius) instituit, vernis floribus et æstivis. Slaverne vare fri paa disse Fesdage, og man maa antage, at Plovorernes Nag blev ved samme Høitid ophængt ved Kapellerne som Tegn paa den Ferie, Folk og Arbeidsdyr nøde. Hullede, pertusa, tager jeg med Lubinus for protrita, conculcata.

V. 31. Af Fryd over Potten med Meespap. Fordi de ikke hver Dag fik i denne Gniers Tjeneste, saadant Tractement.

v. 32. Død Eddikes etc. Den sure Wiins med Pjaster af tyk Skimmel overtrukne Værme. Cfr. Juven. Sat. XIV, v. 127 seq. hvor et lignende Gnier:Maaltid beskrives.

v. 45. Bedrag dine Nerver. Bedrag dig selv, hold dig for stærkere end du er.

v. 49. Puteal. Egentlig et Brændlaag, putei operculum, med en Åbning i Midten. Da de lynslagne Steder bleve paa samme Maade omhegnede, (cfr. Sat. II, v. 26) saa forstaaes vel her, (ligesom Horat. Sat. II, 6, 35, og Epist. 1, 19, 8) ved Puteal, det Sted paa Forum, som Prætoeren Libo havde indhegnet (der fandtes ogsaa et andet paa Forum, nemlig Puteal Nævii), da det var blevet lynramt. Ved Libos Puteal samlede sig daglig Kjøbmænd, Bøxelerere, følgelig ogsaa Nagerkarle. Meningen er da maaskee — i Sammenhæng med v. 47 — denne: Hvis du, som en snild Nagerkarl (cautus), hud stryger Folk, det er: hudstryger deres Formue, deres Velstand. De forskjellige Fortolkninger af dette meget vanskelige Sted har König samlet i sin Commentar. in Pers. Sat.

v. 50. Besmittet af grove Laster, bliver du ikke bedre og agtværdigere, fordi Døbelen roser dig. Lad Uslingen tage sin Gave: pakke sig med sine dumme Lovtaler over dig.

v. 52. So hos dig selv. Ikke i Smigreriets vindige Lustpallads. Bliv fortrolig med dig selv, γυνῶνι σεαυτόν!

Anmærkninger til 5te Satire.

Indhold.

Poeterne have for Skik — udbryder Digteren — at ønske sig hundrede Tunger, naar de ville beskrive store Gjenstande, som f. Ex. en Romersk Armees Seier over Partherne, eller behandle et sublimt tragisk Stof; men forestiller sig strax i Tankerne, at Cornutus, hans Lærer, afbryder ham — (v. 5—19) "Hvad, siger denne, skal sliig Hoitravenhed til? Du pleier dog at være fri for Pral og Bombast, du revser de flette Sæder i simple Vers; bliv derved". Men Per-

flus forfikkter, at det er ikke til Tragoebier eller Heltedigte han (ligesom Homer Iliad. II, v. 484) ønsker sig saa stærk en Stemme, men til at udtrykke sin Hengivenhed for Læreren, og af disse Taknemmelighedsudbrud, og denne Ros over Cornutus tager han Anledning til at udvikle det Stoiske Begreb om den sande Frihed: alle Daarer ere Slaver; fri er kun den Vise.

Anmærkninger.

v. 3. *Sorggab* (*fabula hianda*) med Hensyn paa Maffen, som formedelst den ved Munden anbragte Metalindretning til at forstærke Stemmen, havde et stort Gab. At her tales om Svulst, som Kong mener, troer jeg ikke.

v. 4. *Af Lysken*. Naar *ab* ikke her, skjøndt imod den gode Latinitet, skal være det samme som *ex*, kan jeg ingen Mening finde i disse Ord. Af de forskjellige Interpretationer, Kong anfører, synes mig ingen tilfredsstillende. Persius tænker paa Skildringen af en Seier (over de dog aldrig undertvungne Parther), hvori Billedet af en Fiende, som trækker det dræbende Vaarben ud af Livet, frembyder sig selv. Udtrykket *vulnera* i selvsamme Sætning forekommer mig ligesom at paatvinge denne Forskning.

v. 8. Fablerne om Prokne, som slagtede sin Gemals Søn, og satte ham paa Bordet for Faderen, og om Atreus, der gjorde det samme ved sin Broder Thyestes's Børn, ere bekjendte, og tjente mange af Oldtidens Digtere til tragisk Stof. Potte altsaa: Tragoedie herom. Udsøbe saadan Potte: spille saadan Tragoedie. *Glykon*. Bekjendt Skuespiller i Neros Tid.

v. 10. Svulst er ikke din Maneer.

v. 14. Togaens Ord. *Sermo pedestris*.

v. 15. Blegnende. Lassefulde.

v. 17. *Mycenæ*. Sigter til den samme Slagtning af Thyestes's Børn. *Mycenæ* var den Argiviske Konge Atreus's Hovedsæde.

V. 30. Sigter til den bekjendte Skik, at Patriciernes Sønner gik med toga prætexta til det 16—17de Aar, da den aflagdes under høitidelige Ceremonier, og Bullaen, en Amulet, som de til den Tid bare om Halsen, blev helliget Laverne.

V. 32. Suburra. En berygtet, af Skjoger beboet Gade i Rom.

V. 33. Hvidtskinnende Skjød fold. Toga pura modsat toga prætexta. Da jeg traadte ud af den strängt bevogtede Drengaalder, og kunde nyde Unglingens Frihed.

V. 35. See 3die Sat. V. 56 Anmærkn.

V. 48. Vi ere fødte under een Stjerne, under Vægten, eller under Tvillingerne; vore Sjæles Harmoni er mig Vorgen herfor.

V. 50. Jupiter, en gunstig Stjerne; Saturnus en ugunstig. De lykkebringende Stjerner kunde ved deres Stilling, efter det astrologiske System, svække de uheldvoldendes Kraft.

V. 55. Blegnende Kommen. Hvoraf man bliver bleg. Horatses exsangve cuminum.

V. 64. Kleantes, Zenos Discipel, var en berømt Stoiker.

V. 66. Dette imorgen. Siger den, som vel indseer Nødvendigheden af at forbedre sig, men hvis Sandselighed stedse bringer ham til at opsætte Begyndelsen af denne Forbedring. Det Samme imorgen. Den advarende Philosophs Ord. Imorgen vil du sige det Samme, det er; opsætte din Forbedring, ligesom idag.

V. 74. Publius. Et almindeligt Navn, for Enhver, som ved fuldkommen Frigivelse var fra Træl bleven Romersk Borger. Tegn. Villet, som Keiserne uddeelte til Borgerne, hvorefter de kunde gratis hente sig Korn af Magastnerne.

V. 76. Eet Sving. Hørte til Ceremonierne ved en Slaves fuldkomne Frigivelse (manumissio justa). Herren gik med ham til Prætor, og sagde Formularen: hunc hominem liberum esse volo more Quiritium. Prætor berørte derpaa Trællens

Hoved med en Rjep, som kaldtes vindicta (vid. infr. v. 88), og sagde: ajo te liberum more Qviritium, hvorpaa Herren svingede Slaven omkring, gav ham et Ørefigjen, og slap ham af Haanden (e manu emittebat). Der gaves ogsaa to andre Slags fuldkomne Frigivelser: naar Herren enten lod Trællen indskrive hos Censur i Borgermandtallet, eller i sit Testamente erklærede Slaven for fri (Meiers Romerske Oldsager S. 331). Han blev da og homo trium nominum. Juven. Sat. 5, v. 120.

v. 79. Slaver havde kun eet Navn. Efter Frigivelsen fik de et Fornavn og Herrens Familienavn, hvortil de fæiede deres eget som cognomen, f. Ex. Tiro, der, som Ciceros libertus, hedde Marcus Tullius Tiro.

v. 80. Du blegner? Havde du vel tænkt, at du skulde faae en farlig Proces at udholde for denne fordums Træls Domstol?

v. 86. Øret (vid. Sat. 1, v. 126). Renset, vasket, uddampt Øret betyder en Sjæl, som Philosophien har rensset fra Daarskab.

v. 90. Masurus. Berømt Jurist under Tiberius. Skrev tre Bøger de jure civili.

v. 92. Gamle Mamaer. Gamle Fordomme.

v. 103. Lucifer for Stjernerne i Almindelighed, hvorefter Skipperen maatte styre. Melicertes. Havgud, Søn af Jno og Athamas. See Ovid. Metam. IV, 311, seq.

v. 109. Din Lar knap? Lever du tarveligt?

v. 110. Er du paa en fornuftig Maade baade gavmild og sparsom?

v. 111—112. Er du ikke gjerrig? Indsøbe den Mercurialske Bædsk. Mercurius var Profittens Gud. Meningen altsaa: Løber Munden dig ikke i Vand af Pengebegjærighed?

v. 113. Dette er mit. Disse Dyder ere mine.

v. 118. Mener Kong, skal sigte til et Slags Leeg, hvori man snart trak i et Reeb, snart slappede det. Meningen: Jeg tilbagetager Navnet af en fri Mand, som jeg før gav dig, og kaldte dig en Slave.

V. 119. Wiisdom betroer dig Intet : overlader Intet til dig selv. Uden dens Forfkrifter kan du endogsaa blot ved at række Fingrene ud forsee dig.

V. 122. Dette. Daarskab med Forstand. Graver. Træl paa Landet.

V. 123. Satyren. Som agerer Satyr. Bathyllus. Berømt Pantomimus under August.

V. 125. Troer du, at der ingen andre Herrer gives, end de egentligen saa kaldte? Ere dine Lidenskaber og sandfelig Lyster ikke de værste Herskere?

V. 126. Buldrer han — driver den strænge Tje; neste dig vel ei : du har vel ingen borgerlig Herre; du er vel i borgerlig Henseende fri; men er du det ogsaa i moralsk? (Crispinus. Maafee den af Juvenals 1ste og 4de Sat. berygtede). Saaledes beherskes du snart af Gjerrighed snart af Bøllyst (V. 132—142).

V. 134. Karud ser hentedes fra Valus Maotis, som løber ud i Pontus Eurinus.

V. 135. Coisf for Græst i Almindelighed. Den Cos var berømt for sin Wiin og sine fine, næsten gjennemsigtige Silketøier.

V. 138. Vil du ikke lyde min Opfordring, siger Gjerrigheds den, saa overgiv dig da til Armod og Usfelhed; slikt Saltkarret af Sult.

V. 139. Tør du ikke sværge falsk, ikke tillade dig Bedrageri i Tuffhandel o. s. v. af Frygt for Jupiters Unåde, saa maa du være tilfreds med de fattigste Kaar.

V. 140. Tilskyndet af Gjerrigheden gaer du altsaa tilføes som Kjøbmand, hvis ikke den til at lokke dig ad en anden Vestige Bøllyst faaer Magt over dig.

V. 144. Mandige Galde. Hidstigt Mod til at gaac Handelsreisens Farer imøde.

V. 145. Skarntyde, cicuta, brugdes til at curere Galleskab.

V. 148. Vejentaner. En ringe Sort Estrurisk Wiin.

v. 162. *Chærestратus*. Elsker i en Komædie af Menander (efter Scholiastens Beretning), som Terentius har efterlignet i sin *Eunuchus Act. 1, Scen. 1*. — Nok et Exempel paa Lidenfkabernes Tyranni over Mennesket.

v. 168. Først har Skammen revet ham fra den Elskedes Dør; nu slæber Elskoven ham ligesaa stærkt tilbage.

v. 174. Den, Den, som er i Stand til at rive sig løs fra Lidenfkabens Snare, er den frie Mand, den, vi søge.

v. 175. *Victoren*. Ved den ovenfor (v. 76 Anm.) omtalte Ceremoni, hvor Prætor eller hans Victor gav Slaven et Slag paa Hovedet med *vindicta*, som her kaldes *festuca*, en Stængel.

v. 176. *Kridtet*. Fordi de, som ansøgte Folket om høie Statsembeder, gif omkring i en med Kride, af Hvidfarverne, *fullones*, hvidtet Toga; thi ellers havde Togaen Udens naturlige Farve. Heraf Ordet *Candidatus*.

v. 177. Waag! Brug dig! — *Erter*. En gammel Scholiast til Horat. Sat. II, 3, 182, fortæller, at Edilerne kastede paa Festen *Floralia Erter*, Bønner og andet Sligt ud blandt Folket.

v. 178. *Soledæ*. Gamle Folk sidde gjerne i Solen. Lad din Gavnildhed mindes af Folket til Oldingsalderen.

v. 179. Om *Floralia* see Ovid. *Fast. V, 279 seq.* og *Rupertii Commentar. til Juvenal. Sat. VI, 249*. Denne Fæst til Floras Ære høitideligholdtes med mange Udsvævelser.

v. 180. Du anseer dig for en virkelig Hærrer, naar du som høi Ærighedsperson kaster Foræringer ud blandt Folket, skjændt du alligevel er en Slave af den usleste Jødiske og Ægyptiske Overtro (see herom ogsaa Juvenals 6te Satire). Herodes' festlige Dag. Scholiasten siger herom: *apud Judæos regnavit temporibus Augusti in partibus Syriæ. Herodiani (maaskee en Jødiske Sect) ergo diem natalem Herodis observant, ut etiam Sabbata, quo die lucernas accensas et violis coronatas in fenestris ponunt.*

v. 182. *Tanthæien*. Som hørte til Fæstdagens Maaltid.

V. 184. Sleg, af overtroisk Frygt.

V. 185. Naar et Æg under Raagningen briste, siger Scholiasten, betydede det Ondt.

V. 186. Galler. Galli, Cybeles Præster, herte til det foragteligste Slags. See Juven. Sat. VIII, 176. — Stor. Lyk og feed, som Gildinger; thi disse Præster kastrerede sig, ligesom Atys (see Catull. Carm. LXIII. De Aty). Præstinde. Den berømte Ægyptiske Gudinde Isis's Præstinde. Hvorfor eenoiet og styg? Fordi, siger Scholiasten, gamle Jomfruer, især naar de ere stygge, gjerne blive andægtige og opofre sig til Tempeltjeneste. Sistrum. Et Slags Rangle, man brugde ved Isis' Dyrfelse, oprindeligen til at slaae Takten til Versklagerne over Osiris; men siden uden Hensigt (see Vattigers Sabina P. 238, og Taf. VII).

V. 187. Dette sigter til de Bylde og Hævelser, som Syererne ofte plagedes med, og hvilke man tilskrev Dea Syria.

V. 189. De Herrer Kapitainer bryde sig dog ikke noget om denne hele Præken over moralsk Frihed og Trædøm, de vilde kun byde en eneste Skilling for Stykket af Græske Philosopher, hvis man fatte dem paa Auction.

Anmærkninger til 6te Satire.

Indhold.

Satiren er tilskrevet Cassius Bassus, en paa den Tid berømt Iyrisk Digter. Persius spørger sin Ven, om han alt er draget til sit Sabiniske Landsted for i Ro at dyrke Muserne? — fortæller ham derpaa, at han selv for nærværende Tid opholder sig i den liguriske By Luna, rolig og sorgfri — Menneskenes Tilbøieligheder ere saa forskjellige, endog deres, som ere fødte i et og samme Dieblif. Min Lyft er at leve sparsom og tarvelig uden Gniert. Derpaa afhandler Satiren Rigdommens rette Brug.

Anmærkninger.

V. 6. Spiller Gubb. Din Sang hæver sig ogsaa til Alvorstøner.

... det formindsker Vinterens Kulde (cfr. Horat. Epist. I, epist. VII, v. 10, seq.).

v. 9. Et Vers af Ennius. Dette, mener Persius, sagde Ennius, da han var kommen til sund Forstand igjen, da han havde udsnorket den Drøm, hvori, som han fortalte, Homer havde aabenbaret sig for ham, og forsikret, at hans And, ifølge den Pythagoræiske Sjælevandring, havde efter hans Død først været i en Paafugl, men var nu faret ind i Ennius (cfr. Horat. Epist. I. II, epist. 1, v. 50 seq.).

v. 10. Qvintus var Ennius's Fornavn. Mæons Søn var Homer. Qvintus Mæons Søn er altsaa Ennius, som bildte sig ind at være den anden Homer. Udfoer. Da den Drøm var forbi, at Homer, ved at fare ud af Paafuglen og ind i Ennius, var med denne bleven til et og samme Væsen.

v. 17. For at eftersee, om Seglet paa den fordærvede Biin ikke af nogen Slikmund skulde være brudt.

v. 18. Horoskop. Fødselstid, hvoraf Astrologerne bestemte Menneskets Fremtidsfjebne.

v. 19. Genius. Tilbæieligheder, Gemyt, Sind.

v. 21. Helligt. Han anseer det for ligesom helligt, da det koster ham Penge.

v. 23. Man maa gjerne bruge sit Eget; dog ikke adsele, ikke sætte Rhomber (en kostbar Fisk) for Trælle.

v. 27. Pligten kalder. Naar en Ven uforfælsdt er ned-sjunken i Armod, saa var ikke sparsom i at understøtte ham. Bruttiske Klipper. Paa Kysten af Italien ligeoverfor Sicilien.

v. 30. Guder. Billeder paa Bagstavnen.

v. 32. Bræk Noget af dit Grønsvær. Anvend til din Vens Hjælp Noget af Det, dine Landeieendomme indbringe.

v. 33. Malet. See Sat. 1, v. 89 Num. — Men Liig-fests; Maden etc. Men, indvender du, naar jeg sparer i levende Live, vil jeg faae en desprægtigere Begravelse.

v. 35. Naar Liget var brændt, bestænkedes Asken og Venene med Wiin og Melk, og bleve med alle Slags vellugtende Sager lagte i Urnen. Ei vide. Ei bryde sig om.

v. 37. Strafløs etc. Er Arvingens, en anden Vestius's Ord (om Vestius see Horat. Epist. 1, epist. 15, v. 36). Gracias Lærde. Han tilskriver den fra Grækenland til Rom forplantede Cultur al sig Østen med Velgjerninger til Wenner, som ere i Nød.

v. 41. Vil du efter din Død bryde dig om hvad Arvingen vil sige? — Forfatteren forestiller sig derpaa strax i Tankerne, at han har sin egen Arving for sig, trækker ham til Side og hvissler ham den ærgerlige Forsikring i Øret, at han har ikke i Sinde at spare det Mindste for Arvingens Skyld. Istedet for enhver Ødselhed nævner han den, som en Festdag giver Anledning til, og istedetfor enhver Festdag nævner han sarkastisk den, som skulde heltiligholdes i Anledning af Caligulas latterlige Triumph for den opdigtede Seier over Germanerne.

v. 43. Laurgrenen. Brev omvundet med Laurbær, indeholdende Beretning til Senatet om Seieren.

v. 45. Feies. For at tænde ny Gld. Stolperne. Paa Triumphbuerne og i Templerne. Baaben. Der skulde være erobrede i Krigen, og ophænges som Seierstegn paa hine Stolper.

v. 46. Kongekapper. Fratagne de overvundne Konger, ligeledes til at føres i Triumph, og endelig kjøber Keiserinden Cassonia ogsaa gule Parykker, og leier store Karle, som med disse Parykker skulde forestille gulshaarede Germaniske Fanger (sef. Sveton. Caligul. c. 47).

v. 48. Par. Offerkvæg. Anførelens. Keiserens.

v. 52. Jeg skjøtter slet ikke om at være din Arving, siger den Anden, naar du saaledes vil seie ud. Jeg eier selv et Stykke godt Land, som i al Fald kan ernære mig.

v. 55. Bovilla. Flekke ved den Appiske Bei. Om Virgilius see Virg. Æn. l. 7, v. 761. Hans Høi var stærkt besøgt af

Beclere. Meningen: Beslan: vil du ikke være min Arving, saa tager jeg dertil en Manius af den laveste Folketklasse. Du kalder slige Folk med Foragt Jordslægt, Menneker af ubekjendt Herkomst; men hvad ere vi Alle i Grunden Andet?

V. 61. Sigter til de Atheniensiske ἀγῶνες λαμπαδοῦχοι, da Den, som i Veddeløbet kom først til Maalet, tog en ved Maalet staaende tændt Fakkell, og rakte den til Den, som efter ham først naaede igjen samme Maal, hvilken Overgivelse af Fakkelen gif Rakken af de Løbende igjennem. Ved Fakkelen forstaaes nu her metaphorisk den glimrende Formue, som Eieren først efterat have naaet Livets Maal skal afgive til sin Arving, der altsaa ikke har Lov til at forlange den før.

V. 62. Jeg er for dig en Merkurius, Guden for hver uforventet Binding, som males med en Pengepung i Haanden. Meningen: Du maa ikke ansee Arven efter mig som en Rettighed. Gaaer du Noget, saa betragt det som en uformodentlig funden Skat.

V. 68. Fede Kaalen. Nu først skal jeg, for at straffe din, min Arvings Gjerrighed, leve godt.

V. 77. Veriig dig ved Slavehandel og Klap de paa Stil: Iadsæt staaende Kappadociske Slaver paa Kjøddet for at anbefale dem til Kjøberen.

V. 80. Den stoiske Philosophs Chrystippus's Dynge er den saakaldte Sorites (Horat. Epist. II, 1, 47), falsk Maade at slutte paa, f. Ex. Hvad er en Dynge Korn? 3 Korn? Nei: 4re? Nei. Man kan ikke bestemme det, som mangler bestemte Grændser. Saaledes vil den Gjerrige heller ikke kunne sætte Priis: Maal for sin Begjærlighed.